

Lumea românească

Gazetă lunară

Nr. 2 Anul I
Iunie-iulie 1996

Director fondator:
Radu Ciuceanu

Pret: 500 lei

acum

Revista editată de Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului

... Oricare va fi la un glas și într-o unire cu creștinescul norod, ce este pornit numai pentru dreptate, acela se va numi patriot, iar vericare se va împotrivi binelui obștesc, acela ca un vrăjmaș se va socoti.

(Din Proclamația către boieri, negătitori și toți lăcșurii orașului București)

Scump popor român, sunt fericit să cobor cu câteva clipe mai devreme lângă martirii tăi. Toți am luptat pentru dreptatea ta!

(Din Testamentul Mareșalului Ion Antonescu)

175 - 50 ani

Egali în fața istoriei

Ce pânză de lumină și negură le-a unit destinul tragic al celor doi eroi?

Ce complicitate a istoriei naționale i-a așezat în fața unor imperii pentru care popoarele mici nu sunt decât prilejul pentru a-și împărți puterea și interesele?

Cum se potrivește și se așază cap la cap frânturi din viața lor?

Acceasi dușmani de venă ai atomului latin de la Dunărea de Jos,

O împărăție otomană hrăpărească și fără milă și o mai nouă împărăție, Maica Rusie, în mare târziu,

către Istanbul și Cadrilaterul Boemiei. Aceeasi neputință de a găsi în 1821 ca și în 1944 un aliat care să ne respecte vatra și credința!

Iar pentru a-i răpune și pe unul și pe celălalt au fost chemați străinii, nu fiindcă nu s-ar fi găsit și români care să o facă, dar întotdeauna nălimul o face cu sârg și în taină.

Și prinderea lor cu viclenie s-a făcut, din mijlocul pandurilor sau din preajma ostajilor, iar sfârșitul primului din Grădina lui Gertoglu, sau a celui al doilea din Valea Piersicilor, nu le-a oferit călăilor nici o lacrimă!

Și trupurile lor au rămas neștiute, pentru ca oriunde răspândiți în țărâna țării, să-i avem lângă noi aievea!

Radu Ciuceanu

1

Alegerile
prezidențiale
din Rusia

pag. 2

2

Ancheta revistei

O uriașă
spoliațiune

pag. 5

3

Simpozion

"Europa
după Yalta..."

pag. 6-7

4

Reeducarea
de la Pitești

- un contract
cu Satana

pag. 8-10

5

De ce Statul
național-
democratic?

pag. 11

6

Piața
Universității

pag. 12

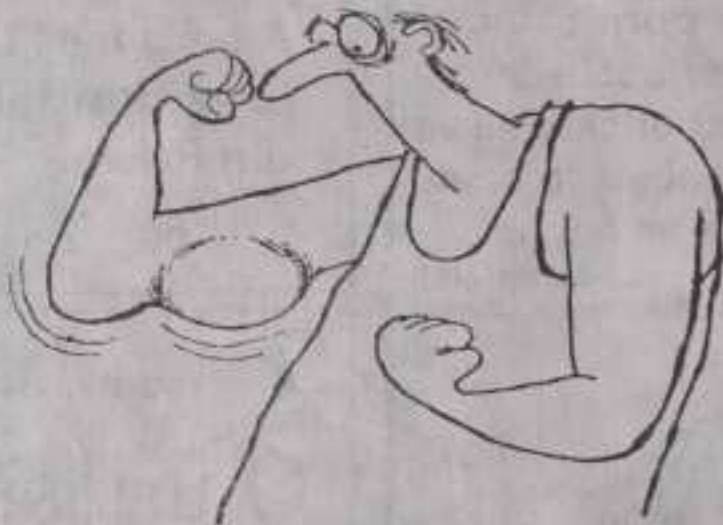
Alegerile prezidențiale din Rusia

Neliniști și incertitudini după turul I

Se pare că alegerile din Rusia rămân în continuare un mare semn de întrebare. Analizii consacrați se feresc de prognoze exacte, simțind pericolul iminent de a fi infirmat categoric orice pronostic cât de timid, față de realitatea rusă plină de

Ziuganov se prezintă ca un salvator al celor săraci.

Avantajul său este clar și concret. El promite că în scurt timp Rusia Federativă va scăpa de crima organizată, de foamete și că își va relua locul de forță

contradicții și riscuri în viitorul imediat.

Boris Elțin, cu un nou consum de energie și efort electoral a reușit să câștige în primul tur cele 35% din voturi, față de cele 32% ale celui de-al doilea clasat Ghenadii Ziuganov.

Față de imaginea occidental-cosmetizată a președintelui rus în Vest, ca un om cu propensiune spre democrația de tip occidental, care dorește să consolideze un stat modern bazat pe o economie dinamică, eficientă și cu un produs brut suficient ca să asigure stabilitate economică și administrativă în țară, pe plan intern el este mult mai puțin credibil.

Boris Elțin, în interior, are o atitudine rigidă, aproape dictatorială, cu promisiuni modeste și neclare referitoare la o bunăstare greu de atins atât ca nivel, cât și ca tenue. Deși această atitudine este, logic vorbind, singura posibilă în situația marilor transformări ale structurilor de bază din fostele țări sovietice, populația constată pe propria piele că distanța între promisiune și realizare se mărește, totul rămânând în zona iluzorie a ficțiunii sociale și a unei propagande fade.

Tendințele centrifuge ale fostelor republici, exemplul cecen, conflictul azer, creșterea rapidă a mafiei ca putere obscură și lipsită de orice fel de etică, sau industria militară în colaps, cadrele militare rămase fără obiectul muncii, lipsa de alimente deja cronică, inflația, probleme care se perpetuează în pofida asigurărilor venite de la Casa Albă, Bundestag sau de la alt mare EURO for, fac poziția președintelui Boris Elțin să fie mai mult decât nesigură.

Al II-lea clasat, Ghenadii Ziuganov, cu un simț obiectiv al realității imediate și lipsit de ambiții în zona idealurilor politice, înclină spre o repunere în funcțiune a vechilor structuri industriale, a unei revigorări interne mult mai puțin dependentă de normele democratice ale Occidentului și mai aproape de înțelegerea marilor nedreptăți ai acestei perioade de tranziție, apărută ca un cataclism abătut brusc asupra unei bunăstări relative.

militară de prim rang în arena mondială. Sătulă de promisiuni, populația a acceptat, se pare, în lipsa unei alternative mai credibile și miza aceasta. Dar personajul cheie, este încă tânărul general, Lebed, erou în teren, fost parașutist, călătorește în Afganistan, lucid și realist. Cu înclinație mai mult spre interior decât spre un Occident care a adus deocamdată doar Mc Donalds, Hot-Dogs, gangsteri, trafic de arme, contrabandă cu combustibili nucleari, inflație, prostituție și mult haos într-o țară mare și puternică, trezită brusc la situația de Cenusăreasă, pare și el tot un salvator. După primul tur al alegerilor, Lebed se orientează rapid. El face o reverență și oferă un "complot" pe tavă cu toate dodesubturile, în semn de loialitate față de țara Boris Elțin. A obținut 18 procente. Este al treilea, el decide cine va fi câștigătorul final.

Cu cele 18% ale sale, situația este mai puțin clară decât se pare. În trecut imediat, Generalul Lebed nu părea tocmai simpatizantul convins al atitudinii prooccidentale afișată de Boris Elțin. De fapt, acum el hotărăște de partea cui o să incline balanța. Deocamdată cu un complot cadou descoperit și demascat în timp record se pare că generalul a optat pentru Boris Elțin. Față de neliniștile sale mai vechi cu privire la situația armatei pusă pe tușă, nici un fel de semnal. Față de dorința de a reface prestigiul oarecum sifonat al Rusiei în prezent, de asemenea, liniște. Probabil că cele 18% ale sale sunt cel mai bine investite lângă cele 35% obținute deja de Boris Elțin în primul tur al alegerilor.

Oricum, peste puțin timp, ne vom convinge dacă gestul generalului Lebed este sincer sau este doar o simplă manevră de a câștiga timp până la următorul tur al alegerilor.

Dan Dumitrescu

Înainte de cel de-al doilea scrutin

"Cel mai bun ministru al apărării pe care l-a avut Rusia", așa cum l-a calificat Boris Elțin pe generalul Graciov, numai cu un an în urmă, a fost destituit de acesta într-un mod cel puțin neprotocolar, în aceste zile. "Blestemată de politică" cum spunea Caragiale prin gura unui personaj al său, oteru ca și creatorul. Ea nu cunoaște relații de fidelitate, ci doar de "fideia" cum zicea același. Ea cere jertfe, ca religia, dar nu pentru ideal, ci pentru interes.

Boris Elțin știe bine jocul, într-un anumit fel, el seamănă lui Trahanache, adevăratul stăpân al urbei, care își alege prefectul. Vai, "Scrisoarea pierdută" se joacă azi în Rusia, fără măcar să existe nici-un bilețel compromițător. Există doar un joc al procentelor, cel puțin la primul tur de scrutin al alegerilor prezidențiale.

Amenințat de procentajul lui Ghenadii Ziuganov, care îl urmărește îndeaproape cu peste 30% din electorat, Boris Elțin s-a hotărât, a trecut Rubiconul, a făcut alianță cu cel care-l amenința de departe, generalul naționalist (greșit spus!), imperialistul Lebed și, așa cum îl numea un bun comentator politic, un adevărat guvernator de margine română. Oare nu ca aceștia, generalul Lebed a guvernat de sine stătător, republicile din marginele imperiului rusec? Cu aceste 14,7% din primul tur de scrutin generalul s-a impus țării de la Kremlin și chiar dacă pentru al doilea tur nu-l vor urma decât jumătate din alegători, aceștia vor fi de ajuns pentru ca Boris Elțin să-l depășească pe adversarul său comunist, Ziuganov, căruia nu i se va alia din principiu nici liberalul Iavlinski cu 7% din electorat și nici turbulentul ultranaționalist (liberal!) Iirinovski, cu peste 5%.

Oarecum, această alianță electorală dintre Elțin și Lebed era considerată de Occident că ar fi posibilă, deși nedorită. Se zice că oficialitățile din cadrul NATO ar fi manifestat o mică surpriză la vestea căderii generalului Graciov, lucru de mirare, pentru că nu trebuie să fie cine știe ce cunosător în

ale politicii rusești, ca să-ți dai seama că oricine ar fi la cârma imperiului întinde dininec pe felia de pâine zilnică testamentului lui Petru cel Mare.

Președintele Clinton, de altfel un bun saxofonist, l-a felicitat pe Elțin, cât și pe poporul rus, pentru modul liber în care și-a exprimat preferințele electorale.

Dir, fără să ne îmbătăm cu apă rece, va trebui să constatăm, cu realism, că rușii au votat în proporție de 30% cu comunistii. Trebuie luat în considerare că și absentismul a fost destul de masiv. Astfel, în Rusia europeană s-au înregistrat doar 60% de votanți din totalul numărului de alegători, iar în Extremul Orient, 70%.

Ce vor hotări absenții la al doilea tur de scrutin e greu de anticipat. Ziuganov și-a amplificat campania politică fiind convins că numărul votanților pentru el, la al doilea tur de scrutin, va fi mult mai semnificativ. Desigur, pentru el vor vota adepții ostracizării Graciov și o bună parte din partizanii lui Lebed, nemulțumiți de pactul politic al șefului lor, Iavlinski și Iirinovski, se pare că vor să rămână neutri față de cele două concentrări de forțe ce se vor bate la cel de-al doilea scrutin.

Candidatul comunist adoptă deocamdată o atitudine împăciuitoare, nu știu cât de sinceră. El i-a propus Președintelui crearea unui Consiliu de înțelegere națională care să regrupeze toate forțele politice și să aibă calitatea unui guvern de coaliție. Consiliul poate cuprinde, potrivit lui Ziuganov, o treime din reprezentanții puterii, o treime din comunisti și aliații lor și o altă treime din celelalte forțe politice angajate în bătălia electorală.

Nu a precizat însă când ar dori formarea acestui consiliu. Înainte sau după scrutinul de la 3 iulie? Oricum, până atunci, nu mai e mult. Să avem "puținică răbdare".

Constantin Radu-Maria

Sic transit gloria mundi

Trebuie să recunoaștem că lipsa de realism a unor oameni politici seamănă cu aceea a lui Don Quijote, le lipsește doar vocația pentru ideal a celui care să le înnoileze acțiunile. Omul politic rămâne un om, ca toți ceilalți, care se îmbată cu iluzii. În țara vodcii, Gorbaciov este un caz tipic de om îmbătat doar cu iluzii.

O asemenea campanie păguboasă a unui aspirant la cea mai înaltă putere în stat e aproape de necrezut, doar 0,6% din voturi a obținut acest mare om politic ce și-a avut momentul său în istoria imperiului și, mai larg, în aceea a lumii întregi.

E de necontestat că Gorbaciov a fost cel ce a tras zăvoarele "cortinei de fier", creatorul "perestroikăi" și al "glasnostului", iată niște concepte care nu ne mai spon azi, nimic. Cu aceste arme ruginite, ca și utopicul Hidalgo a pornit la luptă și credulul Gorbaciov.

A fost insultat, batjocorit, pălmuit chiar. Poporul i-a reproșat destrămarea

imperiului, criza economică profundă și fără speranță, în care se zbate azi aproape întreaga suflare din Marea Tară a Sovietelor.

Se spune că Raisa și-ar fi vândut superbe toalete și bijuterii pentru a sprijini financiar campania ilustrului său soț. Bani aruncați. Transformați în afișe și fluturași electorali au zburat sub cerul vast al Rusiei, împărțind soarta efemeridelor.

Istoria nu se întoarce ca să repete fapte excepționale. Gorbaciov a rămas înmormântat în momentul său, e drept, dintr-un trecut apropiat, totuși trecut, prins în el ca o insectă într-o boabă de chihlimbar. Altele sunt imperativele vremii și alții sunt chemați să le împlinească. Singur și uitat Mihail Sergheevici va trebui să mediteze la adagiul latin: "sic transit gloria mundi".

C.R.M.

Politică internă

Viața politică românească în prag de colaps

"Am câștigat!", "Ba noi am câștigat!", "Nu sunat replicile partidelor după alegeri. Fără o statistică în față este greu să înțelegi ce se întâmplă. Fiecare a luat în calcul numai aspectul care l-a avantajat: număr de mandate adjudecate din primul tur, procente la consiliul local sau număr de consilieri județeni, număr de localități câștigate de diferite formațiuni. În funcție de oportunități, pentru a susține cu succes tezi manipulării prin statistică. Nu s-au oprit prea tare partidele să facă statistici în funcție de număr de voturi obținute, unde adevărul se vede cu ochiul liber și nu are nevoie de interpretări colorate. Și nici nu s-au oprit să facă comparație cu rezultatele din 1992. Este perfect adevărat faptul că multe s-au schimbat pe eșichierul politicii în patru ani, că s-au produs nenumărate sciziuni și regroupări sau fuziuni. Cu aproximație însă, se poate vedea unde trebnice cantitate dezamăgirea populației care a refuzat să se mai prezinte la vot.

Absenteismul este pus de toată lumea pe seama încercării de a da o palmă actualei guvernări pedeseriste pentru nerealizările și insistențele acuze de corupție față de care nu se ia nici o măsură, fie ea și vagă. Identitatea între absenteism și taxarea P.D.S.R. - ului se face mai ales pentru faptul că acesta este veritabilul câștigător al alegerilor atât al celor din 1990 cât și al acelora din februarie 1992 și septembrie

1992. Iar în această perioadă, populația românească s-a prezentat într-o proporție covârșitoare la vot pentru a vota cu același entuziasm al prezenței formațiunea girată de președintele Iliescu. Drept care s-a presupus că electoratul acestei formațiuni este cel care nu s-a mai prezentat la urne în 1996.

Dacă luăm în considerație faptul că, în cea mai mare măsură, electoratul fesenist de la începutul lui 1992 a fost cooptat de P.D.S.R., putem vorbi de o diferență de 22 procente între februarie 1992 și iunie 1996, procente pierdute. Chiar dacă adunăm procentele PDSR cu cele obținute în USD, derivat din fostul FSN, la care s-au mai adăugat și social-democrații lui Sergiu Călinescu și tot găsim un decalaj foarte mare: 15 procente. Să nu se creadă însă că populația românească n-a taxat nici proasta prestație politică a Convenției Democratice. Principala alianță a opoziției a pierdut 13 procente în acești patru ani. Nici dacă ne gândim că a cedat din voturi liberalilor lui Dinu Patriciu, ieșiți din Convenție, și PAC-istilor, tot nu ajungem la procentul din 1992, ci găsim cu 10 procente mai puține. UDMR - formațiunea politică cu electoratul bătut cel mai stabil cu puțin, pentru că este alcătuit pe criterii etnice nu stă, în nici un caz mai bine decât celelalte: a pierdut aproape jumătate din electorat. Marele lăudăros al tuturor campaniilor electorale, PUNR declară după anunțarea rezultatelor

de la localele din luna trecută că este singurul partid, alături de PSM, care a câștigat voturi față de acum patru ani, ceea ce constituie o grosolană eroare. A pierdut peste un procent din electoratul din 1992. Una peste alta, absenteismul la vot arată că majoritatea partidelor politice au fost sever amendate de proprii alegători și că viața politică românească în ansamblul ei este considerată culpabilă pentru condițiile economice sociale vitrege aflate în România în acest moment.

Există însă și o surprinzătoare creștere, o excepție care poate sugera una din lehamitele de vot: partidul lui Vadim și-a dublat electoratul. Sigur, nu pe baza activității politice a acestuia, activitate greu de remarcat, ci, mai probabil, din cauza afișării unei lupte contra corupției. Este drept, doar pentru ochii unui cetățean nevizat, care nu are cum să observe imediat că Vadim Tudor joacă cu cărți servite și că poate fi maestru și în cacealmale. Dar ideea de clasă politică românească coruptă persistă, iar ea a fost nefericit speculată de președintele Iliescu, cel care acum se învârtă cu un leu în cușcă pentru a găsi o soluție de redresare a situației votului pentru generalele din toamnă. Domnia sa este însă un factor de bază al rezultatelor: vizitele prin județele țării, extrem de numeroase în ultimele luni au fost de natură să spună oamenilor că nu există nici o posibilitate de a îndepărta corupția din aparatul de stat

și că oricine vine la putere în locul PDSR va face la fel. Ion Iliescu a crezut că, în acest fel, va convinge oamenii să nu-l schimbe pe el, pentru că, indiferent de faptul că nu este nici pe departe o bună soluție, o alta oricum nu există.

Alegerile locale au taxat drastic această teză, iar dacă PDSR nu găsește peste noapte o soluție miracol, situația din toamnă din parlamentul viitor va fi destul de încordată. Un CDR câștigător al alegerilor generale, chemat să alcătuiască guvernul va trebui să se străduiască îndelung pentru a alcătui o majoritate parlamentară, fără ajutorul PDSR. Așa cum se prezintă acum lucrurile, se pare că nu prea are sorți de izbândă. S-ar putea însă ca nici adunând procentele CDR cu cele ale PDSR să nu se poată ajunge la 50% plus unu. Moment în care se va pune problema care sunt aliații CDR dezirabili pentru PDSR și invers, ce partide din arcul guvernamental al legislaturii 1992-1996 pot participa la guvernare alături de CDR. Cum ultima variantă nu are sorți de izbândă, rămâne ca măcar unul din partidele care se află acum în Opoziție să accepte guvernarea alături de PDSR. Altminteri, vom avea și alegeri anticipate.

Ana Iova

A.F.D.P.R. se scutură de Constantin Dumitrescu zis Ticu

Sâmbătă, 22 iunie, a avut loc adunarea generală a membrilor Filialei București a A.F.D.P.R., în care s-a dezbătut cazul Ticu Dumitrescu, controversatul "președinte" al A.F.D.P.R. A fost inițiat un adevărat proces, desigur, deocamdată moral, în care a fost condamnat "președintele" pentru păcatele în serie comise în cei cinci ani de conducere a asociației, dintre care amintim aici: abuz de funcție, atitudine dictatorială, fals în acte publice și uz de fals, impostură, necinste - ar fi utilizat doar pentru sine fonduri și ajutoare acordate din străinătate asociației, precum și alte ajutoare materiale (îmbrăcăminte și medicamente), care au fost ascunse în depozite clandestine și împărțite acoliților săi (cu predilecție numitului Ștefan Popa).

Vorbitorii s-au oprit asupra caracterului "președintelui", calificându-l ca fiind intrigant, bolnav de putere, egoist până la greață. Unui bătrân i-a refuzat un ajutor de înmormântare la moartea fiului său.

A fost acuzat că ar fi acționat împotriva asociației, cerând ca aceasta să nu se înscrie în cursa electorală și ar fi fost vădit ostil în ce privește aplicarea decretului

118 care scutea de unele impozite pe foștii deținuți politici.

Acuzatul nu a fost de față, dar a trimis o echipă de șoc, formată din indivizi care, după cum spuneau participanții, le erau totalmente necunoscute. Aceștia au încercat să creeze dezordine, dar au fost imediat silii să părăsească sala. După plecarea lor, lucrările s-au desfășurat în liniște. Vorbitorii au cerut, și s-a aprobat unanim, înființarea unei comisii de cenzori care să analizeze întreaga activitate economico-financiară a asociației pentru depistarea tuturor falsurilor și neregulilor, un comitet de conducere și fixarea Congresului celor 41 de filiale într-un termen rezonabil, congres care să-l demită pe Ticu Dumitrescu.

Dacă lucrurile stau așa cum le-au relatat cei care au luat cuvântul, se pare că vom asista curând la înmormântarea politică a d-lui Ticu Dumitrescu, semn că și epoca de tranziție care s-a caracterizat prin susamintitele tare ale președintelui impostor e pe ducă. Să auzim și de alții...

C.R.M.

COMUNICAT

Urmare frământărilor ce au afectat în mod negativ activitatea Asociației Foștilor Deținuți Politici din România, datorită tendinței de despotism și dictatură instaurată de președintele asociației, dl. Dumitrescu Constantin, zis Ticu, la inițiativa filialei București, cât și a altor filiale județene, a fost instituit un **CONSILIU DE MORALITATE**, care a analizat pe larg activitatea președintelui și a prezentat, într-o ședință publică, rezultatul analizei și concluziile.

Au participat 300 de membri ai filialei București și delegați ai unui număr de filiale județene, precum și alți invitați.

Rechizitoriul, în zeci de pagini, a consemnat atât adevărata "personalitate" obscură a președintelui Dumitrescu Constantin cât și majoritatea acțiunilor negative ale acestuia, menite să determine marginalizarea asociației, dezbinarea membrilor și a filialelor, și tendința de a fi lipsă prestigiul moral al AFDPR pentru satisfacerea intereselor sale vicioase.

Invitat, în serie, să participe la această dezbateri, domnul Dumitrescu nu s-a prezentat, dar a trimis în sala de ședință un grup de circa 25 oameni de ai săi, printre care unii necunoscuți, care au încercat în mod cu totul condamnatibil să tulbure lucrările și să împiedice dezvoltarea adevărului.

Au fost ascultați martorii, care sub depunere de jurământ, au confirmat și au completat constatările expuse în rechizitoriul, în cinci capete de acuzare, astfel:

1. Ascunderea de către domnul

Dumitrescu Constantin a comportamentului său din perioada de detenție și după eliberare, până în decembrie 1989, și a realei sale identități.

2. Modulile dolozive prin care a reușit să fie ales președinte al A.F.D.P.R. și reușea a doua oară.

3. Transformarea A.F.D.P.R. dintr-o asociație democratică într-o dictatură prezidențială absolută.

4. Abuzurile nenumărate, nestatutare, legale săvârșite împotriva filialei București, și intrăbunări de cad cu prisoanță atât sub incidența codului civil, cât și sub incidența codului Penal.

5. Concluziile hazate în totalitate pe documente scrise, hotărâri judecătorești, procese verbale ale adunărilor generale, declarații și mărturii privind neintegritatea folosirii unor valori valutare și materiale, ca diverse bunuri și medicamente primite ca ajutoare din străinătate, ca și respingerea în Parlament a proiectelor de îmbunătățire a D.L. 118, condus cu imperioasă necesitate la convocarea unui Congres Extraordinar al AFDPR, care va avea sarcina de a instala în fruntea asociației o nouă conducere, formată din personalități și caractere de care AFDPR nu duce lipsă și **restabilirea prestigiului juridic și moral al asociației în fața opiniei publice românești.**

Comitetul filialei București mulțumește participanților și personalităților politice din cadrul C.D.R. care au onorat cu prezența domniilor lor, lucrările Consiliului de Moralitate.

A.F.D.P.R. - Filiala București

Dezertori de la liberalism

partea a II-a

Să genereze nare revenirea la pragul de 3% pentru admiterea în Parlament, încercările vechilor grupări numite liberale de a reafirma un pol liberal independent? Nu credem.

Pentru aceasta ar trebui ca una sau mai multe dintre aceste grupări să fie capabile să construiască o adevărată viziune liberală românească și să o reprezinte prin persoane și grupuri independente. Am văzut, în prima parte a articolului ce anume împiedică PAC să ofere o astfel de viziune: genera sa sub forma inițială a Alianței civice, formulă prepolitică care nu făcea în fond decât să introducă un factor suplimentar de obscuritate în zona opoziției, adume relația ambiguă de adversitate/simpatie față de cele două elemente esențiale ale câmpului politic: FSN și partidele istorice, precum și moștenirea ideatică și sensibilă datorată coabitării uneori simbiotice cu grupuri ale elitei comuniste internaționaliste, o anumită centrare pe ideologia scriitorului, a intelectualului ca singur reprezentant autentic al societății. Toate acestea împing PAC-ul spre o funcționare incapacitate de a exprima o formulă liberală autentică și îl așează într-o anumită dependență de reprezentanți reformați ai socialismului.

Situația PL'93 pare cu totul diferită. El se declară a fi purtătorul unei formule liberale pure și radicale. Beneficiind de o prezență continuă în Parlament, precum și de o intensă mediatizare, nu reușește totuși să strângă suficiente adiezii. Și aceasta, deoarece publicul de opțiune liberală, cu mici excepții, constată o distanță considerabilă între formulele de autoprezentare, și bagajul ideatic real, precum și în ce privește semnificațiile ce se degajă din acțiunile constante ale grupului.

În ceea ce privește bagajul ideatic, acesta se rezumă de ani de zile la invocarea terapiei de șoc și a statului minimal. Ideea terapiei de șoc nu are aproape nici o legătură cu modelele terapiei de șoc dezvoltate de unii economiști cu modele de trecere de la economia centralizată sub control statal la economia de piață. PL'93 n-a prezentat niciodată un model de acest tip, dar a folosit ideea terapiei de șoc pentru a ilustra o serie de măsuri de luat în diferite domenii, chiar și altele decât economice. O analiză cât de cât atentă va releva că nu a fost vorba de altceva, decât de susținerea acțiunilor întreprinse de echipa guvernamentală a FSN din anii 1990-1991 și de justificarea în continuare a măsurilor de atunci. De altfel, sintagma "tăierea cozii" este mult mai potrivită, căci indică mai clar sprijinul grupului pentru politica guvernului P. Roman de distrugere a raporturilor între burocrația și tehnocrația industrială pe de o parte și unitățile economice.

În ceea ce privește teza statului minimal ea nu a cunoscut vreo elaborare și concretizare la situația românească de azi, ci s-a exprimat punctual în câteva domenii, cum ar fi sprijinirea autonomiei etnice a maghiarilor și scăderea capacității societății de a controla, cu instrumente statale, condițiile legale ale proprietății.

Dacă elaborarea teoretică pare săracă și făcută mai ales pentru a sprijini proiectele altora, acțiunile PL'93, de-a lungul a 6 ani, par a avea o coerență mai bogată și dau adevărată semnificație a grupului.

Imediat după 13-15 iunie 1990, când s-a crezut că partidele istorice au fost distruse, grupul a părăsit PNL și a primit, ceva mai târziu, câteva locuri în guvernul

condus de P. Roman. Dl. D. Patriciu n-a putut fructifica nominarea sa ca ministru al Lucrărilor Publice datorită votului negativ din Parlament, dar dl. Viorel Cataramă și Radu Boroiu, membri ai grupului condus de D. Patriciu, au ocupat poziții de secretari de stat. Pentru o minte rațională este greu de admis ideea de cadou în distribuirea portofoliilor în executiv, mai ales către un grup minor de membri plecați dintr-un partid advers, grup care se și remarcă prin atitudini aparent foarte ostile în raport cu FSN.

În timpul crizei din septembrie 1991, PL'93 (pe atunci numit PNL-AT și cuprinzând și grupul ce conduce acum PNL, adică pe dl. V. Cataramă, P. Tăriceanu, R. Boroiu ș.a.) a cerut în camera Deputaților prin dl. D. Patriciu introducerea procedurii de indemnizație pentru Președinte, în momentul în care Senatul luase act de depunerea mandatului și cerise numirea unui nou prim ministru. Aceasta ar fi însemnat crearea unei situații în care dl. P. Roman ar fi putut cere Camerei validarea unui nou guvern, ar fi câpătat puteri excepționale (prin scoaterea din funcțiune a Președinției) și mână liberă în reprimarea violentă a demonstrațiilor.

Perioada 1992-1996 a pus în evidență PL'93 ca fiind principala promovatoare de moțiuni de cenzură, multe dintre ele nefiind decât *actiuni de uzură*, adică fără o motivație politică suficientă. Dar indiferent că a promovat sau numai a participat la moțiunile de cenzură, o anumită subordonare față de obiectivele strategice ale PD(FSN) a transpirat constant, chiar dacă PL'93

făcea parte din CDR.

Iată acțiuni, în fond definitorii, care conferă grupului un profil specific: acela de grup de intervenție în situații de confruntare acută sau de grup de provocare de situații conflictuale între principalele forțe politice parlamentare PD(FSN) și CDR pe de o parte și PDSR pe de altă parte.

Această înclinație spre aspectele conflictuale, spre inițierea de situații critice, favorabile de obicei altora, combinată cu un interes minim pentru aspectele de construcție din viața politică, explică de ce PL'93 nu poate juca rolul de catalizator al opiniei liberale. El nu face astăzi decât să asocieze idei liberale sau aparent liberale cu o specializare în acțiuni politice distructive. Chiar și ideea de unificare a liberalilor a privit-o și a încercat-o ca pe o acțiune de distrugere a celorlalte grupări.

Reașezarea alături de gruparea dlui Roman apare perfect rațională observatorului care urmărește coerența acțiunilor politice și este mai puțin credul cu autoetichetările grupurilor politice românești. De altfel, această reașezare este o necesitate atât pentru PL'93 cât și pentru PD(FSN). Fără acesta primul riscă să nu se prezinte în parlamentul viitor, iar ultimul să piardă un instrument extrem de util pentru crearea și dezvoltarea situațiilor de conflict.

În cazul PNL-CD lipsește și acel minimum de bagaj ideatic ce pare să se manifeste în cazul grupului dlui D. Patriciu. Expresia integrală a PNL-CD este astăzi dl. N. Cerveni și nimic mai mult. Când vor apare semne evidente că această fază va fi depășită, va merita, poate, o analiză.

Sorin Botnaru

Adio, "tovarășe inginer"!

Un articol intitulat "Nedoriți și încomizi" publicat în ziarul "România liberă" din 26 mai a.c., ziar care, probabil, cucerit de talentul nemăsurat al domniei sale îi pune la dispoziție cu suspectă generozitate coloanele sale, domnul Constantin Ticu Dumitrescu se descoperă de această dată în postura de victimă. Vezi Doamne, foștii deținuți politici sunt împărțiți de talentul gazetar, exact pe din două: unii albi și alții negri, adică unii care au luptat din toate puterile și mîndurile lor împotriva comunismului, iar alții care au fost infiltrați de nemernica dictatură comunistă în rândul celor buni pentru a-i spiona și a le face viața cât mai amară. Desigur, semnatarul articolului face parte neapărat din prima categorie, adică a celor "buni" și neprihăniți care de zeci de ani tot suferă și tot îndură, întocmai legendarului Prometeu, persecuțiile și loviturile unor (și Doamne, mulți mai sunt!) "ciuceni", care desigur au fost cu toții crescuți cu "lapte

iliescian", deși mulți dintre ei sunt mai în vârstă decât doica încredințată.

Este de-a dreptul aberantă această derapare psiho-patologică a acestui domn dovedit ca impostor, care se autovictimizează uitînd cu desăvîrșire și desigur cu multă rea credință, toate răutățile ce le-a săvîrșit în mai bine de cinci ani, de când stă proșăpît în fruntea AFDPR-ului. A-i mai enumera acum numeroasele fărîdele ar fi de prisos: ele sunt bine cunoscute fiind publicate în repetate rânduri, alături de dovezile necesare și peremptorii.

Degeaba însă! Încrîncenat și înfrînt în propria-i psihologie modificată, dînsul simte nevoia de a lupta cu tot felul de balauri, dintre care ultimii sunt proprii săi camarazi de detenție. Acest tip nou de Sfîntu' Gheorghe modern, este însă un impostor vis-a-vis de suferințele invocate și ne vine greu să spunem acest lucru.

Probabil că "eroul" din coloniile fostului canal, semnatar al articolului, simte

în ceafă răsufărarea fierbinte a sfîrșitului de carieră politică și "președințiale" și de aceea, în lupta sa împotriva celor "răi" scoate din panoplia vetuste dar periculoase, cele mai murdare arme. Vorba ceea veche: "cum e turcul și pistolul".

Nu numai că sperăm, dar suntem convinși că sfîrșitul moral-politic al acestui domn este foarte aproape, deoarece nu este posibil ca numai ulciorul său să poată merge la nesfîrșit la fîntînă fără să se spargă.

Adio, "tovarășe inginer" Ticu Dumitrescu! Tragicomedia în care ne-ai băgat pe toți cu atîta inconștiență, se apropie de sfîrșit. Apropo! Mai lustruiești din când în când "Ordinul Muncii" ăla, primit de la "tovarăși"? El trebuie mereu să sclipască tare: cine știe când poate prinde bine!

Ion Oprea

Începutul a fost greșit?

După 6 ani de viață publică, constatăm că unele realități negative ale vieții economice, sociale sau culturale de astăzi sunt rezultatul direct al unor decizii, acțiuni și poziții luate atât într-o parte cât și în cealaltă a câmpului politic, între 22 decembrie 1989 - septembrie 1991.

Adresăm trei întrebări care vizează această problemă:

1. Care au fost după părerea d-voastră deciziile și acțiunile cu efecte negative de lungă durată?
2. Ar exista o ierarhie a lor pe criteriul gravității repercusiunilor?
3. Care au fost factorii determinanți și motivațiile acestor decizii și acțiuni?

... O uriașă spoliațiune

Acțiuni fără un program, fără un scop precis, fără responsabilități!

Eu cred că agentul care a luat puterea în 1989 n-a avut nici proiect, nici libertate de mișcare și nici nu era pregătit interior (lăuntric) pentru starea psihologică și politică de veghe de care era atâtă imperativă nevoie în conjunctura de atunci. În consecință nu despre eroare se poate vorbi, ci despre răspundere și responsabilitate. Răspunsul care se poate da la întrebarea pe care mi-ați pus-o nu ține de "sociologia erorii" (ca să folosesc un termen al unui sociolog uitat, A. Claudian), ci de "sociologia responsabilității" ce cade asupra elitelor politice în raport cu actele lor de guvernare. O elită poate greși sau nu, și lucrul acesta e comprehensibil și scuizabil. E drept și erorile pot fi catastrofale. Oricum ar fi, însă, o elită de guvernare poartă întreaga răspundere a actelor sale, a deciziilor sale, a inițiativelor sale. Mie mi se pare că FSN, adică segmentul politic al celor care au luat puterea după răsturnarea lui Ceaușescu (fiindcă acesta n-a căzut, a fost răsturnat, înălțurat de la putere, ca toți liderii politici comunisti) conține în formula sa și în postulatele sale un cumul de erori dar și de falsități. Prima și cea dintâi eroare care s-a dovedit a fi și o teribilă mistificare decurge din formula și postulatele FSN-ului, din pretenția pe care au avut-o atunci, acești oameni prea mici pentru un război atât de mare, de a se socoti "salvatorii națiunii", salvatorii României.

O elită care vine la guvernare cu pretenția că "salvează" o țară este o elită de tipar eschatologic, parareligios. Pentru a pretinde îndeplinirea unui rol salvator ea se vede pe sine (iată falsul) investită cu toate calitățile "Celui Drept și Ales", adică se înfățișează celorlalți îmbrăcată în mantia dreptății și a justiției, a onestității, ascetismului, declară zgomotos că e dispusă la sacrificiul suprem

dar, mai ales, că are puterea interioară de a sluji celor mulți pentru a face să se împlinescă misiunea ei salvatoare. A slujit fesenismul celor mulți și umili? Categorie nu! Au fost fesenistii drepti și justiiari, ascetici și dispuși la sacrificiu pentru cei mulți? E greu de crezut, având în vedere, corupția uriașă care a înflorit înăuntrul "lucrării" lor, mafia care a rezultat din "opera" lor, adoptarea unor legi prin care au depozat poporul român de un uriaș patrimoniu, livrându-l marilor profitori, funcționarilor venali, hoșiei ridicată la rang de mecanism economic. Într-un cuvânt, lăsând acel patrimoniu pradă unui sistem de speculațiuni de proporții înspăimântătoare la care participă un *ochlos* uriaș, o lumpenburghie compusă din "localnici" și străini, din români venali, evrei, arabi, turci, țigani, unguri, etc. Afacerile Iskandarani, Dacia Felix (în frunte cu Sever Mureșan), Credit Bank, afacerea flotei (cea mai cumplită lovitură dată puterii de apărare a României, de la decapitarea roșo-kominternistă a armatei române după război), afacerea Puma, marea desproprietărire rurală denumită - culmea paradoxului - privatizare, afacerea Fane Spoitoru, Gigi Kent, etc., într-un cuvânt, un șir nesfârșit de spoliieri, hoșii, crime, etc.

Iată esența epocii postdecembriste. În fața acestor fenomene nu se poate vorbi pur și simplu de greșală și erori, ci de o gravă răspundere în fața poporului român și a istoriei. Însă, dacă ar fi să individualizăm niște acte politice care au avut un nucleu, nu pur și simplu de eroare, ci de neresponsabilitate, aș numi cel puțin trei:

- a) deschiderea frontierelor;
- b) abolirea legii patrimoniului;
- c) desproprietărire poporului român, adică depozitarea lui de uriașul patrimoniu acumulat prin exercițiul muncii naționale

pe durata celor 40 de ani postbelici și trecerea acestuia într-o așa-zisă administrare custodială a "fondurilor proprietății".

Printr-un singur act de lege, adoptat peste noapte, poporul român a fost depozat, jignit până la batjocorire, coborât la rang de ființă imatură și neresponsabilă, așa cum se face cu copiii ale căror bunuri sunt date în administrarea tutorială a altcuiva, a unui "adult". Într-un atare caz, încă avem o situație bună, căci legea nu-i îngăduie adultului să înstrăineze bunurile copilului, ci doar să i le administreze. Fondurile proprietății, însă, au primit dreptul (contrar oricărui principiu de drept) să facă ce vor cu bunurile acumulate ale poporului român, inclusiv să le înstrăineze. Acest fenomen a fost denumit privatizare.

Actul este echivalent cu o uriașă spoliațiune și privatizarea conține, în sine, un fenomen nu de improprietărire propriu-zisă, ci de atomizare, de sfărâmătură până la anihilare a raportului individual și colectiv cu proprietatea muncii naționale, adică tocmai cu averea națională.

Eu cred, și am spus lucrul acesta încă în 1990, mirându-i pe mulți colegi ai mei la vremea aceea, că privatizarea trebuia să îngăduie muncii naționale, prin corpurile ei profesionale organizate, să participe la împărțire. Așa cum s-a făcut, ea a dizolvat corpurile (adică le-a luat puterea) și astfel a lipsit munca de orice suport economic (sindicalismul rămâne o forță prea adeseori demagogică) în "dialogul" ei cu patronatul (deci cu capitalul) și cu statul. De alminten, statul a fost atras în această acțiune vicleană, de esență neofanariotă, și astfel și-a câștigat, prin chiar acel act-lege, doi dușmani dintr-o dată: și munca și capitalul.

Capitaliștii urăsc statul și nu știu cum să-l mai lovească, munca (prin corpurile ei) strigă indignată către stat.

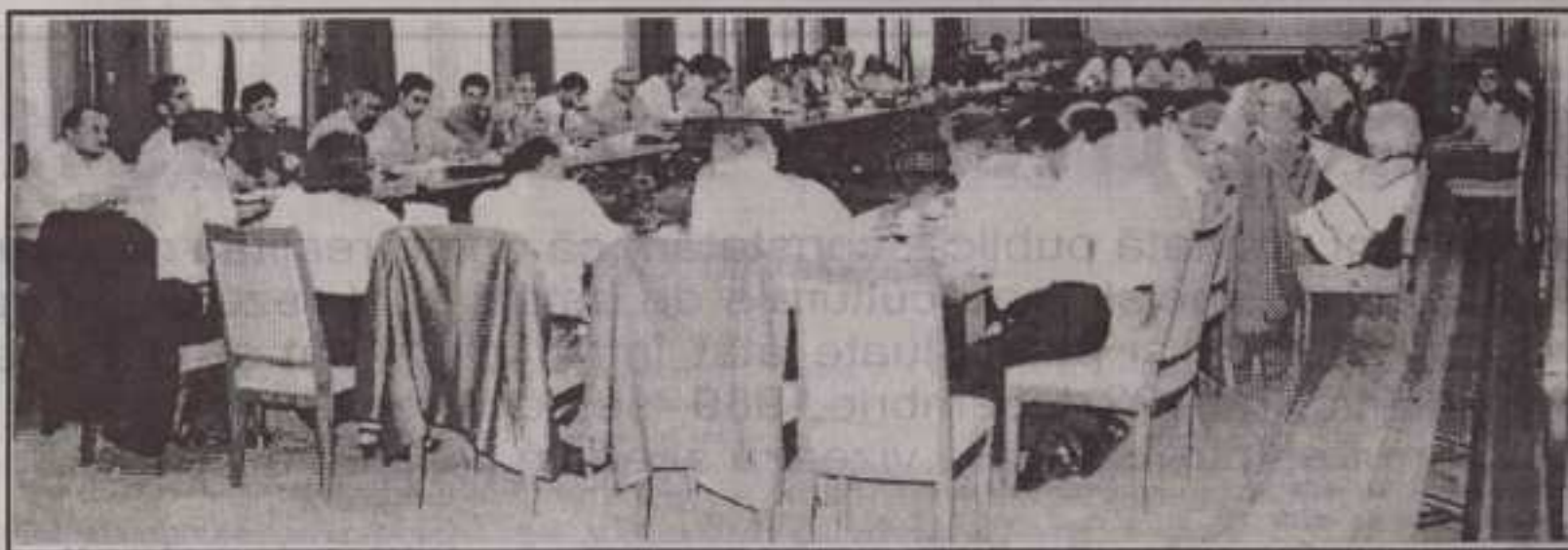
De la acest stat care stă pe mila publică a impozitării, celor impozitați, și unii și alții vor totul, precum cona' Leonida. Acest stat adus la concepția despre stat al lui cona' Leonida ("Statul, ce treabă are el?", întreabă retoric acesta: "Să dea lefurile", răspunde tot el), este condamnat să devină, cum a și devenit, un "stat demagogic". Ce efecte poate avea un astfel de stat, reprezintă o acțiune ce-ar trebui examinată alături de alte fenomene în cadrul unei *sociologii a alarmei naționale*.

Despre toate acestea s-ar cuveni poate să avem spațiu să scriem și să vorbim. Nimeni nu ne cere și nici o editură nu s-a învoit să publice ceva în acest sens socotind "marfa" greu vandabilă. Faptul acesta este, în sine, semnificativ.

Cum să vină un capitalist creat tocmai de procesele de spoliere națională și să plătească prin subvenție o carte despre "adevărul social și național" al României de azi? Aș fi putut, eventual, să scriu un articol-două la o revistă de sociologie care apare în 500 de exemplare. E cu și cum aș lipi acele pagini pe zid, oricum ar avea șanse să fie citite de un număr mai mare de curioși decât într-o revistă cu regim de samizdat.

Dreptatea poate umbla cu capul spart și adevărul se poate șopti în cercurile mici, ori și mai exact, se poate ofta. Iată *progresul* adus de regimurile postdecembriste. La nenorocirile și tragedia comunistă au venit acum alte nenorociri și o altfel de tragedie. Cum spune Mircea Eliade, în sud-estul Europei, istoria are chipul "terorii".

Ilie Bădescu

31 mai - 1 iunie Simpozionul internațional de la Snagov “Europa după Yalta - Experiența totalitară”

(31 mai - 1 iunie) s-au desfășurat la Snagov lucrările simpozionului internațional “Europa după Yalta - Experiența totalitară” organizat de I.N.S.T. cu sprijinul și sponsorizarea Băncii Naționale a României, Ministerului Cercetării și Tehnologiei, Băncii Române de Dezvoltare, Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Tineretului și Sportului și Băncii Agricole.

Au prezentat comunicări istorice și sociologi din țară și din străinătate care au relevat formele de rezistență ale societății românești la politica represivă de destrucție și indoctrinare desfășurată de Uniunea Sovietică pe teritoriul țării, vizând toate palierele vieții sociale și întreaga ordine instituțională: armata, justiția, biserica, școala, în încercarea de a impune României modelul comunist și a schimba

definitiv cursul istoriei.

Organizat pe șase secțiuni: Represiune și rezistență, Armata națională și armata de ocupație, Justiție și totalitarism, Manipolarea ideologică, Mentalități în totalitarism și Consecințele Yaltei în Europa, colocalizat a reușit să dea o imagine complexă asupra unei perioade dintre cele mai dure ale istoriei contemporane românești.

Prezentăm cititorilor noștri atât în numărul de față cât și în următoarele numere ale gazetei câteva dintre cele mai interesante comunicări, cuprinzând cele mai noi dezvoltări de fapte aduse la lumina zilei de către cercetătorii și istoricii noștri după o răbdătoare și laborioasă muncă în arhive.

Redacția

Alocuțiunea domnului ministru al cercetării și tehnologiei prof. dr. Doru Dumitru Palade

Domnule Președinte,
Stimați oaspeți,

Încercăm o sinceră satisfacție că Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, care avea să întemeieze o activitate deloc ușoară după evenimentele din 1989, ne referim la efortul de restituire integrală a istoriei și ideologiei totalitare din România, se află la o nouă manifestare științifică, de anvergură internațională, pe o temă de mare actualitate: *Europa după Yalta - Experiența totalitară*. De altfel, încă din 1994, militând în această direcție, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului a organizat un prim simpozion cu titlul: *Studiul totalitarismului. Perspectivă interdisciplinară*.

Este demn de subliniat că dispunând de un personal restrâns și o dotare modestă, încă de la începutul activității sale, din 1993, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului a plasat problematica totalitarismului în orizontul ideilor din România, deschizând o nouă direcție de cercetare științifică și documentară și situându-se astfel în spațiul de convergență al Academiei Române, al Institutelor de cercetare și a principalelor Universități din România.

Ministerul Cercetării și Tehnologiei a venit dintr-un început, în întâmpinarea programelor inițiate de Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului și derulate, cu consecvență, extinzând de la un la alt an, aria problematică și metodologia de analiză și documentare.

În acest sens, ne face plăcere să menționăm că bogatele rezultate obținute în cursul multiplelor cercetări întreprinse au fost neîntârziat valorificate în publicația trimestrială a Institutului Național pentru

Studiul Totalitarismului intitulată: *Arhivele Totalitarismului*, care și-a dobândit un prestigiu necontestat, prin problematica abordată și prin profunzimea analizelor și investigațiilor întreprinse, în domeniul cercetărilor de istorie contemporană și a disciplinelor socio-umane, de la politologie, sociologie, geopolitică, studii militare, memorie orală, dicționare biografice și bibliografice, legislație și istoria ideilor în general.

Ne propunem ca Academia Română și Ministerul Cercetării și Tehnologiei să sprijine răspândirea acestor publicații în mediile științifice internaționale, încurajând contacte de colaborare cu instituții similare. Deja amintim că un prim pas s-a făcut prin integrarea tuturor publicațiilor în rețeaua informațională a Bibliotecii Congresului din SUA.

Concomitent cu editarea *Arhivelor Totalitarismului*, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului a inițiat și colecții specializate de documente. Amintim cu acest prilej titluri precum: *Ideologie și structuri comuniste în România, 1917-1918; Totalitarismul de dreapta în România. Origini, manifestări, evoluție 1919-1927*.

Suntem bucuroși că Ministerul Cercetării și Tehnologiei a putut să sprijine atât activitatea de cercetare cât și de editare într-un domeniu atât de actual pe măsuri evenimentelor din 1989 și de după aceea.

În încheierea acestui bilanț vom sublinia prezența Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului la *Programul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru perioada 1996-2000* intitulat “*Orizont 2000*”.

Nu ne rămâne decât să felicităm conducerea și personalul I.N.S.T. pentru activitatea depusă și să le urăm noi și competente prestații pe tărâmul cercetării științifice.

Cuvântul de deschidere al domnului prof. Radu Ciuceanu director al I.N.S.T.

DISTINȘI OASPEȚI,
DOMNILOR MINISTRI,
DOAMNELOR ȘI DOMNILOR,

Aș dori în primul rând să adresez un salut călduros și să urez bun venit în România tuturor celor care au răspuns invitației INST. de a participa la lucrările Simpozionului internațional asupra temei *Europa după Yalta* în țările SE europene și a problematicii totalitarismului.

De asemenea, îmi face plăcere să subliniez prezența distinșilor colegi, cu mai lungă sau scurtă colaborare cu institutele noastre din Ucraina, Federația Rusă, Germania, Elveția și Moldova și nu în cele din urmă de prezența numeroasă a cercetătorilor români veniți din toate unghiurile țării.

Desfășurarea la București a colocalizării noastre promovează în primul rând valorile democrației și stabilității în abordarea pluridimensională și depășirea barierelor mentale în cercetarea istorică, excluzând intoleranța, prejudecata, și deschizând larg cunoașterea ca mijloc de a face să favorizeze în relațiile științifice aceeași empatie față de poziția celuilalt.

Cercetarea istorică ne demonstrează că nu există autorități incontestabile care să definească pentru noi o cunoaștere istorică plăcată pe adevăr și încărcată de o interpretare a narațiunii istorice de o

manieră neutră. În acest caz nu ne mai rămâne decât o singură posibilitate: să activăm demersul pluridimensional și să acceptăm istoria sub diferite unghiuri în speranța că aceasta ne va permite o viziune mai precisă cu privire la ce s-a întâmplat în mod real. Cu atât mai mult cu cât sfârșitul de secol și de mileniu pe care îl trăim este marcat de renașterea unor conflicte interetnice fără precedent și pe care le putem considera, fără tăgadă o moștenire funestă a ceea ce a însemnat pentru noi “le siècle terrible du totalitarism”.

Niciodată până acum în istoria modernă, o megaputere militară nu a impus mai pregnant unui număr apreciabil de țări, transformări politice și sociale atât de radicale ca regimul sovietic. Niciodată nu s-a organizat și instrumentat o forță menită să distrugă integral structurile cele mai tradiționale și profunde ale societății umane. În fond, acest secol iconoclast a încercat și, în parte, a reușit, să spargă tiparele lumii noastre, forjând altele, străine de gena umană. Niciodată, putem spune, planeta noastră nu a fost într-un mai mare pericol de dezintegrare, ca urmare a pierderii logicii, a punții eterne între om și divinitate.

Ne vom ocupa zilele acestea de acest moment limită. Conferința de la Yalta care va încheia în zona roșie, pentru jumătate de veac, țările ocupate de armata sovietică.

Rezistența armată anticomunistă din Bucovina (1944-1958)

Faza întâia. Apariția grupurilor de partizani antisovietici

Bucovina a fost prima provincie românească invadată de trupele sovietice, în luna martie 1944. Linia frontului româno-german se opri de-a lungul Obcei Mari, obstacol strategic natural, ceea ce asigură apărătorilor dominarea versantului dinspre nord-est, în timp ce trupele sovietice se oprise la o depărtare variind între 8 și 15 km. de culmea obcei, pe o linie care trecea prin comunele Straja, Putna, Sucevița și Poiana Micului, până la apa Moldovei, aproape de Gura Humorilor. Între cele două linii exista deci o fâșie de teren lungă de circa 80 km., adică peste 800 km², acoperită de păduri, care era a nimănui. Aici se refugiaseră sătenii, de frica rușilor, grupați pe familii și pe comune. Aici apare și își desfășoară activitatea prima mișcare anticomunistă de partizani din România.

În primăvara și vara anului 1944, au existat câteva formațiuni paramilitare românești care s-au alăturat efortului trupelor româno-germane din Bucovina pentru stăvilirăa tăvălugului inamic. Erău grupuri înarmate, constituite numai din voluntari, țărani din satele de munte, care cunoșteau bine terenul accidentat, acoperit cu păduri nefărșite. Conducătorii acestor grupuri erău tot țărani, consilieri destoinici, având gradul de caporal sau sergent în armată.

Primele formațiuni de luptă au luat naștere ca reacție spontană de apărare a populației locale împotriva numeroaselor și gravelor abuzuri săvârșite de militarii sovietici și de la început s-au numit "partizani". Ulterior, aceste grupuri au primit ajutorul Comandamentului româno-german din Câmpulung Moldovenesc, constând în armament, muniție, instrucție și asigurarea subzistenței.

Până în prezent, se cunosc: grupul condus de Vladimir Macoveiciuc din Voitineli; grupul lui Ion Vatamaniuc din Sucevița; grupul condus inițial de Vladimir Tironiac, tot din Voitineli, ulterior comandat de Constantin Cenușă din Putna și grupul mixt româno-ucrainean condus de Petre Maruseac din Ulma, având legături cu

naționaliștii lui Stepan Bandera

Precizări asupra rezistenței armate antisovietice

Detășamentul "Colonel Aurel Constantinescu", alcătuit din Regimentul 3 Grăniceri, Batalioanele Fixe Regionale Bucovina și Neamț și grupurile de partizani, a reprezentat Armata Română pe câmpul de luptă din Bucovina. Toate aceste unități au fost subordonate Comandamentului german din Vatra Dornei din ordinul Armatei a 4-a române.

Comandanții grupurilor de partizani își alegeau numai oameni de încredere, proveniți din toate armele, iar încadrarea era aprobată de căpitanul Constantin Popovici din Corpul 5 Armată română, în baza unui ordin al Marelui Stat Major.

Partizanii au fost instruiți suplimentar la școala din comuna Sadova, aflată lângă orașul Câmpulung Moldovenesc.

Instrucții române și germane le-au arătat modul de folosire a armamentului din dotare și executarea misiunilor în cazul terenului muntos și împădurit.

Armamentul era primit, la alegere, dintr-un depozit german: puști-mitraliere Z.B. sau sovietice, automate germane sau sovietice, semiautomate sovietice cu lunetă, carabine Z.B., grenade. La întoarcerea din misiune, armamentul era produs la depozit.

Grupurile de partizani și familiile acestora erau în subzistența Armatei germane, conform înțelegerii stabilite cu Marele Stat Major. Pe durata executării misiunilor, partizanii primeau hrană rece, erau îmbrăcați țărănește și purtau armele la vedere. Cei veniți de pe front, au purtat în continuare uniforma Armatei române.

Partizanii s-au folosit de informațiile primite de la consilieri privind dispozitivul și mișcările trupelor sovietice, iar pentru identificare reciprocă și comunicarea de informații s-au folosit de semne și semnale.

Mărimea grupurilor era variabilă, în funcție de misiunea primită. Când trebuia să se strecoare în spatele liniei inamice a frontului, formația era de 2-3 partizani. În acțiunile mai importante, de atac asupra pozițiilor sovietice, detașamentul era mai numeros, uneori fiind sprijinit de subunități de grăniceri, sau din Batalionul Fix, sau de subunități germane. Partizanii se apropiau de inamic și îi pândeau toate mișcările, în scopul de a culege informații, iar uneori executau acțiuni de diversion caracterizate prin repezițiune, lovituri scurte, prin surprindere, apoi repliere.

Grupurile de partizani aveau multă mobilitate și libertate în mișcare. De multe ori plecau în așa zisa "vânătoare liberă", organizându-și din proprie inițiativă locurile de pândă și ambuscadele.

Printre acțiunile reușite, amintim

ambuscada din Poiana Hăcimgului, de la 20 iunie 1944, când grupul Macoveiciuc a lichidat un grup de 9 ofițeri de Stat major și escorta sa alcătuită din două plutoane sovietice; ambuscada din sectorul Dragoșin, în care grupul Ion Vatamaniuc a distrus o patrulă sovietică de 40 de oameni; în august 1944, Cenușă cu 30 de oameni a ocupat poziția de la Stefa, părăsită de plutonul comandat de lt. Tudose și a rezistat 3 zile și 3 nopți presiunii sovietice, fără hrană, în tranșeele pline cu apă, căci ploua.

Vladimir și Silvestru Macoveiciuc, Archip Rusu, Anania Clucher, Vasile Onica, Constantin Cenușă și alți partizani au fost decorați de germani cu Crucea de Fier, iar de români cu Virtutea Militară și alte decorații, drept recompensă pentru vitejia dovedită pe câmpul de luptă.

După 23 august 1944, partizanii români antisovietici au fost supuși represiei, mai întâi direct, din partea N.K.V.D.-ului care a reușit să prindă și să trimită în Siberia pe mulți dintre aceștia, unde au dispărut fără urmă. După 6 martie 1945, Siguranța, Poliția și Jandarmeria română, iar ulterior Milizia și Securitatea s-au angajat puternic în urmărirea foștilor partizani, învinuiți de "crimă de înaltă trădare", "crimă de război", "tălhărie" și "terorism", acuzații netemeinice și nelegale, dar însușite de instanțele militare comuniste care i-au condamnat la ani grei de închisoare.

Cauzele apariției grupurilor de rezistență armată în faza a doua

Grupurile Macoveiciuc și Cenușă au continuat să primească misiuni de la germani și după 23 august 1944, întrucât desprinderea de foștii aliați nu a fost posibilă decât în luna octombrie, când frontul ajunsese la Satu Mare. Partizanii și-au îngropat armamentul și muniția și s-au împrăștiat, fără să mai activeze, majoritatea îndreptându-se spre casele lor.

În Bucovina, trupele sovietice instituieră un regim de ocupație, formându-și o rețea de informatori și începând urmărirea foștilor partizani. Unii au fost prinși de N.K.V.D. Alții au luat din nou calea codrului, de teamă, nevoiți să se regroupeze sub alte forme și să pună mâna pe arme spre a-și apăra libertatea și viața. Așa s-a trecut la faza a doua a rezistenței armate anticomuniste, încă din iarna anului 1944/1945.

Instaurarea, după Conferința de la Yalta, a dictaturii comuniste, cu sprijinul direct al sovieticilor, a pus organele de represiune românești sub controlul comuniștilor. Amenințarea pierderii libertății în condițiile teroarei declanșate, a împins numeroase categorii de cetățeni în pragul disperării: ofițeri care luptaseră pe Frontul de Răsărit, urmăriți pentru crime de război; organele administrației antonesciene, considerate fasciste; membrii partidelor istorice, numite fasciste, foști legionari, etc. O parte din acești opozanți, cei mai curajoși, au pus mâna pe arme și au luat calea codrului, alăturându-se partizanilor veterani din timpul războiului.

Grupurile de partizani din Bucovina (1945-1958)

În iarna 1944/1945 se reface grupul

lui Vladimir Macoveiciuc, dar este lichidat prin trădare în iulie 1946. A existat apoi un grup de 16 legionari conduși de Ovidiu Găină, pe Muntele Giumalău, împrăștiat în august 1945. Cenușă Constantin se asociază cu Vasile Motrescu și Cozma Pătrăcean până la 30 august 1951, când se predau de bunăvoie. Grupurile lui Ghimici, Munteanu Gheorghe, Harsinei Silvestru și Cămaruță Vasile au existat în perioada 1948-1950. Grupul lui Sandu Grigore din Dorna Căndrenilor, lichidat pe Muntele Bancu în dec. 1949, grupul condus de Vatamaniuc Gavril (fratele lui Vatamaniuc Ion), existent între 1949 și 1958 și altele.

Caracteristicile rezistenței armate din Bucovina în faza a doua

Spre deosebire de celelalte zone ale țării, mișcarea de rezistență armată anticomunistă din Bucovina se caracterizează prin faptul că a avut două faze. Prima fază începe în luna mai și se termină în septembrie 1944, are un caracter exclusiv antisovietic și este specifică numai Bucovinei. Faza a doua începe în toamna anului 1944 și ține până în 1958, când este prins și executat ultimul partizan, Vasile Motrescu. Cei 14 ani depășesc durata celorlalte focare de rezistență ale țării.

Această fază se caracterizează prin dispariția sprijinului Armatei și apariția favorizatorilor, elemente care au asigurat aprovizionarea, uneori găzduirea și informarea partizanilor asupra mișcărilor Miliziei și Securității.

De regulă, s-a acționat în grupuri mici, mai ușor de aprovizionat și de a trece neobservate. Grupurile mari au fost mai ușor de infiltrat cu agenți, deci mai vulnerabile.

Partizanii români au luptat cu foamea, frigul și umezeala, în condiții de hărțuire permanentă din partea Securității, în cadrul a două coordonate de bază: morală creștină și onoare militară. Rezistența armată anticomunistă a fost creștină, națională și monarhistă. Aceste trei caracteristici îi delimitează clar pe partizanii anticomuniști de partizanii antifasciști.

Cauzele stingerii rezistenței armate din Bucovina

Disproporția forțelor implicate în înclăștare, efectivele covârșitoare antrenate de Securitate în acțiunile de urmărire și anihilare, precum și tehnica modernă de luptă folosită, au obligat partizanii la singura tactică posibilă în situația în care a luptat român contra român: apărarea, și riposta numai în caz de forță majoră. Inițiativa a aparținut Securității.

Delațiunea a avut și ea un rol destul de important: 90% din partizani au căzut prin trădare.

Rezistența activă, cu arma în mână, s-a stins după revoluția maghiară din 1956, deoarece oamenii au înțeles că americanii nu sunt dispuși să acționeze în spiritul principiilor proclamate în Carta Atlanticului. Spulberându-se speranța într-o acțiune salvatoare din exterior, s-a trecut la o rezistență pasivă, care s-a manifestat până la revoluția din decembrie 1989.

Adrian Brișcă

Fenomenul "Pitești"

Comuniune creștină și reeducare antichristică

"Și niciodată lumina lămpii nu se va mai ivi în tine; și glasul de mire și de mireasă nu se vor mai ivi în tine niciodată, pentru că negustorii tăi erau stăpânitorii lumii și pentru că toate neamurile s-au răstăcut cu fermecătorii ta

Și s-a găsit în ea sânge de prooroci și de sfinți și sângele tuturor celor înjunghiați pe pământ"

(Apocalipsa, 18, 23-24)

Părintele Calciu, participant direct la experimentul Pitești, reeducat și reeducator, mărturisea, în prefața lucrării lui D. Băcu, «Fenomenul Pitești», aceste cuvinte: «Fenomenul Pitești nu este antiuman, ca un război, ca o ciumă, ca o revoluție comunistă; el este suprauman, un război al infernului împotriva lui Dumnezeu, lupta diavolilor împotriva îngerilor, o liturghie întoarsă pentru a inversa ordinea verticală a cerului, pentru a înlocui în sufletul victimelor ierarhia cerească prin ierarhia diabolică... Numai cine are acea doză bună de nebunie, numai acela poate înțelege puțin. Nu tot. Nici noi nu înțelegem tot, noi care am trăit tot. Pentru că Dumnezeu a făcut de rușine înțelepciunea lumii acesteia. Avem nevoie de o sensibilitate apocaliptică».

După zece de ani de la «experimentarea» sa, preotul este cel care judecă Piteștiul. Cuvintele dominație, ocupație, anexare devin blajine eufemisme. Forma cea mai virulentă a dominației sovietice se înclătează acum cu forma de rezistență cea mai înaltă.

Pentru cei care au trecut Piteștiul, bolșevizarea devenea sinonim cu satanizarea.

Adevărații inițiatori ai experimentului Pitești nu-i vom cunoaște, poate, niciodată. Ceea ce știm cu certitudine însă, este că între anii 1954-1955 era semnalat ca responsabil peste laboratoarele psihologice ale NKVD - ului de la Lublianka faimosul doctor Terno. Când vorbim de «laboratoare» trebuie înțeles zece de asemenență încăperi dotate cu tot echipamentul și cărora periodic, la cererea doctorului, le erau livrate loturi de prizonieri. Cereri speciale. «Comenziile» erau emise explicit, căci dr. Terno solicita fie grupuri de italieni, fie români, fie japonezi sau germani (cu precădere ofițeri și subofițeri tineri). Se elaborau prin urmare cercetări care aveau la bază *date și profiluri etnice*. Se urmărea metodic și explicit *dominația mondială*. În urma rezultatelor experimentelor se trecea la măsurile concrete.

Devine mai limpede acum «privilegiul» de care s-a bucurat România după ocupație. Intensitatea agresiunii echivala forța apărării. Românii au dat, proporțional, cel mai mare procent de deținuți politici, iar un proiect în genul celui de la Pitești nu a fost semnalat în țările vecine nici măcar în faza incipientă. Nu ne-am propus nici o radiografiere amănunțită a fenomenului, căci lucrările existente, atâtea câte sunt, oferă o imagine concludentă asupra acestuia și-i fixează riguros reperele cronologice.

Dorim doar să accentuăm acele aspecte care deslușesc, credem, semnificațiile ultime ale acestui neferosul experiment.

În 1947, o tentativă de reeducare se produce la Suceava, dar aceasta, bazată pe convingere, mai puțin pe constrângere, eșuează lamentabil. Pentru experimenterii, eșecul de la Suceava a constituit un serios indiciu.

În 1949 vine cu planurile reeducării de la Moscova unul din șefii Securității române, generalul Nikolaki. Locul ales este Piteștiul. De aici experimentul urma să fie răspândit la Gherla, apoi la Canal, apoi, cine știe unde... Căci jinta ultimă era *societatea românească*. Materialul predilect al experimentului de aici îl constituiau studenții legionari, în proporție de 85-90 %. Orice explicație a fenomenului prin paradigma marxistă a luptei de clasă își pierde orice valoare. Unul dintre argumentele ce anulează acest caracter este inexistența aproape totală a vreunui student minoritar în numărul atât de mare de studenți arestați. Nu o clasă era vizată aici, ci o *etnie*.

Dacă ar fi să facem o caracterizare generală a fenomenului Pitești, am spune că acolo s-a încercat, pentru prima oară în istorie, sub formă «instituționalizată», pervertirea esenței și valorilor ultime ale ființei umane: statutul sacru al ca fundament al persoanei omenești. Preceptele moralei creștine, religia însăși constituind jinetul experimenterilor, s-a început cu anihilarea *tradiției*, «depozitarul» fundamental al acestor precepte. Tot ceea ce trecutul putea oferi ca element de refugiu și protecție interioară a fost denigrat. Începând cu istoria națională și eroii săi și terminând cu folclorul de inspirație creștină. S-a trecut apoi la pângărirea familiei, relației de rudenie, culminând cu zdrobirea personalității înșel și a celui supus reeducării. La capătul demascării interioare și a celei exterioare, totul trebuia călcat în picioare. Un student supus reeducării avea să constate mai târziu: «Creștinii mureau feroce pentru un crez. Noi, tot creștini, nu am avut fericirea aceasta. Am devenit unelte comunismului... ca și cum ne-ar fi umuls Satan din mâna lui Dumnezeu. Atunci, dacă ai fi avut posibilitatea să mă sinucid, ai fi fost mulțumit». Tentativele de sinucidere atingeau acolo cote paroxistice: deținuții încercau să-și rupă venele de la mâini cu dușii.

Toate mărturiile scrise sau declarate, atâtea câte există, avertizează că experiențele relatate sunt altele decât cele care pot să fie reproduse. Primul lucru care era cerut la Pitești era terfelirea numelui Mântuitorului prin asocierea lui cu calificativele cele mai insultatoare. Fecioara Maria era tratată ca o prostituată sau o adulteră. Se organizau parodii rituale pe seama tuturor practicilor creștine. Studenții teologi erau siliți să modifice textul rugăciunilor, înlocuind termenii religioși cu rugăciunile cele mai triviale. Săptămăna patimilor sau Iuvieră erau ocazii speciale în care educatorii duceau la culme gama profanărilor. Iată un exemplu, dintre acelea care pot fi reproduse:

Dintr-un ocarcaș alb tăvălit prin excremente s-a improvisat «Cămașa lui Hristos». Dintr-o bucată de săpun s-a confecționat un organ genital masculin pe care un student teolog, desemnat să-l interpreteze pe lisus, era obligat să-l poarte atârnat de gât cu o sforă. Plimbă prin cameră sub lovituri reale de cozi de mătură simbolizând drumul spre Golgota, a fost oprit în cele din urmă lângă o fereastră. Acolo, toți studenții au fost obligați să treacă prin fața lui și să sărutie bucata de săpun spunând: «Mă închin atotputerniciei tale... singurul, adevăratul stăpân al celor care cred... etc».

Cei care nu voiau să se renege erau «botezați» în fiecare dimineață: seufundați în hârdăul cu urină și materii fecale, în timp ce, în jur, ceilalți deținuți psalmodiau formula botezului. Din excremente se confecționa și mirul sau Sfânta Cumină pentru sărbători; tot ritualul creștin era urmat întocmai. Fiii de proști erau obligați să relateze în fața tuturor cu lux de amănunte scenele erotice la care s-ar fi dedat tatăl lor, chiar în altar, când pregătea cuminăcătura.

Se trecea de aici la profanarea tuturor instituțiilor tradiționale, anihilarea ideii de națiune și naționalitate, dar mobilul ultim era subminarea preceptelor creștine fondatoare a acestor valori.

Tortura, tortura sistematică, tortura înfiorătoare, inexplicabilă și imposibil de evitat era cheia reușitei. Căci la Pitești nu scăpa nimeni de tortură, indiferent cât ar fi mărunțit și orice ar fi spus. Fazele reeducării durau luni de zile, pentru unii repetându-se de 2-3 ori.

Deși se intenționa estinderarea lui la nivelul întregii țări, ca urmare a eșecului parțial înregistrat, dublat de moartea lui Stalin, a fost întrerupt prin 1953, urmând apoi, treptat, să se stingă peste tot. Consecințele sale aveau să dureze însă în închisori ani buni. Iar cei care au supraviețuit Piteștiului poartă astăzi semnele acestuia.

Se nasc câteva întrebări la capătul acestui exkurs. Cea dintâi: de ce a eșuat experimentul Pitești? Iar ce-a de-a doua, în prelungirea ei, presantă și extrem de dură prin actualitatea consecințelor sale: care sunt astăzi «limitile epistemologice» ale unei tentative de cercetare și decodificare a ceea ce a însemnat agresiunea bolșevică și rezistența românească? Fenomenul reeducării se revinde în varianta inițială din faimosul «poem pedagogic» al lui Makarenko. Rețeta acestuia începuse să fie aplicată în U.R.S.S. încă de prin anii '20-'30. Amplasarea și intensitatea reeducării de la Pitești anulează însă orice comparație. Marea eroare a experimenterilor constă în ignorarea (neoscotirea) calității noului «material» asupra căruia au plănuț să aplice metodologia criminală. S-a lucrat aici pe acei care reprezentau «vârful de lance» al susținătorilor și apărătorilor idealurilor național-creștine: studenții legionari. În cazul acestora, «experimentatorii» s-au aflat în fața unei rezistențe infinit superioare celei pe care o întâmpinaseră la debutul experimentului în U.R.S.S. (experiențe cu deținuți de drept

comun și, pentru puțină vreme, cu ofițeri ai armatei române). Mijloacele lor s-au dovedit, în ciuda bestialității agresorului, prea slabe în contact cu plămada studenților creștini români. Credința lor nu s-a putut frânge. Abundă în mărturiile scrise sau relatările celor care au traversat infernul numit Pitești, exemplele de studenți care preferau să moară decât să abjure sau să renunțe, fie și numai la rugăciune. În pofta torturilor inimaginabile, pe fața deținuților se putea vedea mormurul buzelor ce șopteau necontenit rugă către Dumnezeu. Numai moartea de martir a celui torturat dădea câștig de cauză călăului.

Altă confirmare a însemnătății credinței creștine întru supraviețuirea deținuților politici sunt mărturiile despre relațiile și comportamentul celor încarcerati. Toate, unanime în a considera că acia dintre ei care au demonstrat comportamente (atitudini) dezonoare față de ceilalți deținuți se selectau cu precădere dintre acei care «nu-l aveau cu ei pe Hristos». Iar categoria celor care - după mărturisirea deținuților înșiși - «nu au știut de ce au intrat în pușcărie». Nu există la această categorie un sens al suferinței lor, o conștiință clară a martiriului pe care și l-au asumat. Ei nu purtau pe umeri nici o cruce... Și crucea, crucea purtată pe umeri de studenții creștini, într-o miraculoasă «imitatio Christi», a fost până la urmă, cea care a decis soarta experimentului de la Pitești. Crucea nu s-a prăbușit așa cum au crezut călăii. Deținuții au supraviețuit atunci, tocmai pentru că erau pregătiți să moară...

Întrebarea a doua de leagă, fatalmente, de cea dintâi. Căci «limita epistemologică» determinată astăzi în orice tentativă explicativă este incapacitatea noastră de a surprinde amploarea fenomenului supus cercetării. Aplicăm, fraudulos aproape, același termen - «bolșevism» - pe două realități nevoacabil separate. Cea ce înțelegem astăzi prin această dominație se depărtează aproape radical de ceea ce înțelegeau cei care s-au ridicat împotriva lui în anii interbelici și imediat după accepta. Noi operăm cu instrumentarul rașuni, pe când cei dinaintea noastră utilizau, în plus, pe cel al simțământului. Noi riscăm să evaluăm comunismul în principal ca o agresiune politică, socială sau economică, pe când cei pe care-i analizăm îl resimțeau acut drept o agresiune la cel mai profund nivel spiritual. Cine mai îndrăznește astăzi să echivaleze comunismul cu satanizarea?

Fraza cea mai periculoasă pe care a scris-o un om modern despre Satana este considerată a fi cea a lui Baudelaire: *Ce mai frumoasă jiretenie a diavolului constă în a ne convinge că el nu există*. Preluându-i vorba, un Denis de Rougemont avea să exclame, în urma unui dialog cu Jacques Maritain: [...] *lucrul care le lipsește cel mai mult democrațiilor în general și Americii în special este credința în Diavol*.

Desacralizarea galopantă a societăților moderne (cu precădere a celei occidentale) le face tot mai apte să îmbrățișeze «formule comuniste» - evident învechimate în alte învelșuri ideologice - anulându-le în același ritm, capacitatea de a resumi fenomenul cercetat (bolșevismul) ca un factor agresiv. Aici stă inconvenientul primordial. Lipsa de informație istorică - culturală, etnologică, religioasă etc - asupra Răsăritului, utilizarea unor referenți descalificați pentru spațiul cercetat sau lipsa de aderență la un alt tip cultural - toate acestea nu fac decât să completeze și să amplifice inconvenientul inițial. De aici eșecul spectaculos al tuturor sovietologilor sau cercetătorilor occidentali actuali. Și de aici somnia prezantă pentru cercetătorul răsăritean, probabil singurul capabil să propună o explicație plauzibilă prin amplasarea și nivel de profunzime penitru cel mai cumplit flagel abătut vreodată asupra omenirii: comunismul.

Dan Dungaciu

Fostul deținut Octavian Tomuță se mărturisește

Reeducarea -
un contract cu Satana

**Octavian Tomuță,
actualmente
pensionar,
fost condamnat
politic
la 10 ani închisoare,
a executat 14,
detenție grea la
Jilava, Pitești, Gherla,
Aiud, Văcărești,
Periprava.
După eliberare a
lucrat ca inginer în
cercetare timp de 25
de ani.**

Inițiatorii reeducării

Fenomenul reeducării a fost gândit mult înainte de declanșarea lui. Așa se explică că, încă din primele anchete din '48, s-au hotărât să facă închisori pentru intelectuali la Aiud, pentru țărani și muncitori la Gherla și pentru studenți și tineret la Pitești. Atacul trebuia dat întâi și-ntâi asupra studenților, pentru că ei reprezentau viitorul. Bătrânii de la Aiud și Gherla s-ar fi dus oricum, dar atâta timp cât fenomenul naționalist și creștin fierbea în tineret, ei se temeau de ziua de mâine. Mi-aduc aminte că în anchetele la care am fost supus, Dulgheru, unul dintre principalii generatori ai fenomenului reeducării, mi-a spus personal: „Nu vreți să colaborați cu noi? Nu vreți să renunțați? O să vă facem - de beton armat dacă ați fi - să fiți moi ca niște cârpe, să vă tărăgi la picioarele noastre și să faceți tot ce vă cerem noi. O să vă facem asta cu oamenii voștri”. Deci se gândea, în „ceastă amenințare”, că, odată ajunși la Pitești, vor reuși să ne strivim pur și simplu. Nu am trăit groaza reeducării, pentru că nu ne dădeam seama ce însemnau ea.

După proces, am ajuns la Jilava. Acolo, am fost anunțați că suntem triați pe categorii: studenții au fost trimiși la Pitești, intelectuali dintre noi, la Aiud și o serie de țărani și muncitori, la Gherla. Ne-am despărțit cu oarecare durere pentru că aici, în hrubele Jilavei, se realizase un fel de comuniune sufletească, spirituală. Când am stat acolo, deși erau duri gardienii, nu era acel iad care avea să devină mai târziu.

Ajunși la Pitești - noi am fost „pitrocii”, am fost foarte des mutați dintr-o cameră în alta, pentru că între elementele care stăteau cu noi au fost și oameni care au acceptat să li servescă. Și trebuia să ne cunoască: în manifestare, în discuții, în felul de a ne comporta - cine suferă, cine e laș și pe punctul de a ceda, cine e intransigent și are un moral ridicat. În felul asta, după ani de analiză, după ce se ventilase ideea că o să reînceapă reeducarea, în capetele multora reeducarea era un fel de universitate, în care se dădea literatură, în care ți se combăteau ideile cu idei noi și la care puteai să aderi sau nu. Lucrurile n-au fost așa.

Această reeducare a fost inițiată la

Suceava. În grupul de inițiativă a fost un oarecare student Bogdanovici, un om foarte inteligent și care a fost victimă a propriei lui slăbiciuni. Tatăl lui fiind prefect de Botoșani, l-a sfătuit să accepte reeducarea. El a discutat cu colegii lui să simuleze că și-au schimbat convingerile ca să poată fi liberi - că așa l-a sfătuit tatăl său. Printre ei era un oarecare Eugen Turcanu, prieten al lui Bogdanovici și, dacă vreți, un om care-l învidia pe Bogdanovici că era mai deștept și mai cult decât el - Turcanu fiind un om foarte, foarte ambițios. El, după 1944, prin niște relații sus-puse între comunisti - e vorba de nepoții lui Bodnăraș -, a reușit să treacă din UTC la comunisti, a fost trimis în Bulgaria unde se pare că i se pregătea un viitor deosebit în diplomație - un tip cu o capacitate intelectuală peste medie, un om destul de deștept și cu un voluntarism care te speria. El însă a sesizat că acest Bogdanovici nu-i sincer și că vrea să facă un simulacru de reeducare. Bogdanovici a stat de vorbă cu el, l-a sfătuit să reia activitatea anticomunistă, el a refuzat și s-au înțeles să nu spună niciodată că au avut această discuție. Discuția a ajuns la urechile Securității și l-au arestat pentru omisiune de denunț. Nu l-au arestat ca să-l pedepsească - l-au arestat pentru că aveau nevoie de el. Din clipa arestării lui Turcanu, s-au gândit să facă din el instrumentul acestei reeducări.

Reeducarea a fost calată exact pe acel asiatic *Poem pedagogic* al lui Makarenko, în care deținuții, de drept comun în majoritate, sau deținuți fără ideologie din URSS - foarte intransigenți, foarte duri - au fost, după zile și nopți de bătaie, transformați în mielulei. Așa spune Makarenko. Și ei s-au gândit să transforme și toată studențimea română în mielulei. Turcanu s-a oferit să facă treaba asta. A întemeiat la Suceava o „Organizație a Deținuților cu Convingeri Comuniste” - ODCC -, cu care, în drum spre Pitești, a fost cantonat la Jilava.

Turcanu a ajuns la Pitești, unde noi eram de câteva luni și unde se zvonise prin fel de fel de agenți de-ai lor că o să înceapă reeducarea. Ba mai mult: la un moment dat, lăsând impresia că o parte dintre cei mai conștiențioși a acceptat ideea aderării la comunism, o mulțime de colegi cu condamnări până la 6 ani, au fost ridicați dintre noi și transportați - mai târziu am aflat - la Canal, însă nouă ni s-a spus că au fost eliberați.

Vă dați seama că toți doream să fim eliberați. Ai lăsat acasă mamă, părinți, logodnică, surori, ai lăsat acasă o viață care era în derulare, că toți eram în jur de 20-24 de ani -, foarte mulți ar fi dorit - și am discutat cu oameni, cu prieteni - să simuleze a fi reeducați ca să poată ieși afară și apoi vor vedea ei ce fac. Au crezut că această reeducare e un contract, e un contract cu Satana. Eu mi-am adus aminte în perioada asta, discutând cu colegii, de un sfat al mamei mele în anii '45-'48, când îi era teamă că ne arestează și noi eram declarați adversarii comunismului. Mama spunea plângând: „Dragul mamei, fă-te frate cu Satana până treci puntea. După asta, întoarce-i spatele”. Tata, care era mai înțelept, îi spunea: „Da,

da, Ileană dragă, dar după ce treci puntea îți mai dă drumul Satana din mână?”. Nu poți face acest contract pentru că nu mai scapi de el.

El, și era o frământare, de unde până la venirea lui Turcanu în Pitești, în special în camerele mari, unde eram 40-45 și în celele - pentru că, cu ajutorul acestui fericit alfabet Morse noi puteam comunica cu toată închisoarea - era o adevărată academie. Cei care erau absolvenți de filosofie sau știau multă filosofie ne vorbeau așa de frumos, ori întregi, că uitam să mâncăm și uitam că suntem înmânzi și că mâncarea nu ne ajunge. Alții care aveau talent literar, povesteau filme sau romane citite, însă foarte mulți improvizau romane extraordinare de reușite și pe foarte mulți i-am rugat să nu le uite ca să le scrie când ies. Unii n-au mai ieșit... Dar dacă până la venirea lui Turcanu a fost un fel de liniște și o atmosferă, dacă vreți, de universitate, după venirea lui, milițienii, care au fost îngăduitori până la data aia, au devenit satrapi. Pentru cea mai mică greșală, pentru un sunet pe care îl surprindeau la jeavă - o bătaie de Morse - te scoteau afară, te băteau, te călcau în picioare. Se introducea o teroare sennapomenită. Și noi ne-am dat seama că ceva de iad urmează să se reverse peste noi.

Apoi, ne-au mutat din nou, de la camere mari la celule, câte 6 în celulă - s-au auzit bătăi, gemete, tipete înfloritoare. Noi aveam câte o găurică prin ușă, astupată cu câte un cep de lemn pe care îl puteam scoate și urmăream. Atunci l-am văzut pe Nikolski, pe vestitul general Pantușu, pe Dulgheru, pe care îl cunoșteam din anchetă, și pe directorul Dumitrescu de la Pitești urmărind pe vizetă cu satisfacție ce se petrece acolo. Și Dumitrescu se învârtă în jurul celorlalți cu și cum ar fi vrut să spună: „Vedeți ce sunt în stare să fac la Pitești!” Era o celulă de tortură. Apoi, prin Morse, spus noaptea târziu, când milițianul dormea, am aflat. Trecuse 6 decembrie 1949, Sfântul Nicolae. Pe secția de la corecție, unde erau oameni cu condamnări mai mici, într-o cameră mare, a fost introdus Turcanu cu oamenii lui, cu câteva luni înainte - imediat după ce au venit de la Jilava - și au pregătit atmosfera reeducării prin joc. Așa procedau: veneau câte 5-6-7 inși, se raliu cu cei mai bătaioși, ba îi mai îndemneau să țină și câte o jedință legionară sau câte o rugăciune în comun, să spună ce n-au spus la prima anchetă, încurajându-i pentru că spuneau ei mai multe, era un fel de element de ispită, și după ce considerau că e suficient se năpusteau cu ciomegele asupra celor speriați și șocul ăsta era de foarte multe ori paralizant.

Sfântul Nicolae vine și
cu nuiele

În ziua de 6 decembrie era ziua de Sfântul Nicolae - și Sfântul Nicolae se spune că vine cu nuiele - Turcanu și-a luat terciul, a înjurat și l-a aruncat pe jos și a spus: „Cu asta nu se poate supraviețui. Cu asta murim și numai din cauza voastră, bandiților de legionari, care nu vreți să vă schimbați!”. Și toți ai lui au sărit pregătiți pentru atac, însă,

din păcate, cei din cameră erau majoritari și au fost oameni hotărâți. S-au întors la el: „Cum dom'le, ce te-a apucat să ne înjuri? Până acuma făceai pe patriotul și acuma ne înjuri?” S-a născut bătaie, din care Turcanu ar fi fost linsat: îl călcau în picioare pur și simplu dacă nu s-ar fi repetat și ar fi bătut în ușă - ăsta era semnul, pentru că Dumitrescu, directorul, și cu 12 gardieni erau deja pregătiți, au deschis ușa și au întrebat: „Ce se petrece aici?” Așa a început reeducarea la Pitești. Turcanu a spus: „Dle director, bandiții ăștia au sărit să ne omoare!” - „Care?” - „Ăsta, ăsta, ăsta...”. I-a luat pe câte unul afară, l-au bătut - Dumitrescu și-a dezbrăcat haina și a dat-o unui milițian, era stropit tot de sânge și ca pe niște saci de cartofi îi aruncau înapoi în cameră. Toată treaba asta a început pe la 7 jumătate și pe la 11, aproape de 12, Dumitrescu, încă roșu de activitatea asta diabolică, a întrebat: „Mai, mai este cineva care vrea să facă pe mine?” - că eu mai pot să bat”. Și i-a scos pe Turcanu și pe oamenii lui afară, l-a luat în grăia lui și i-a mutat la camera 4 spital.

Se chema „4 spital”, pentru că până la venirea lui Turcanu, această cameră a servit de infirmerie și de spital. Era o cameră destul de cunoscută de cei bolnavi, în special de cei care au avut boli incurabile, cum ar fi fost TBC-ul.

Vă spun că, după ce asistam de departe la zgumote, la bătăile care aveau loc în celulă de vis-a-vis, au început să apară în celulele vecine cu noi și oameni care fusese ră maltratați tot așa, zise vârfuri în celule și care, înnebuniți, ieșeau la fereastră și strigau: „M-au omorât, m-au chinuit, am turnat și pe mama și pe tata și pe frați!” Și se înstăpânise o atmosferă de groază. Însă cea mai teribilă scenă, pe care noi de pe la coada penitenciarului, care aveam acces vizual la 4 spital, am văzut-o, s-a petrecut acolo în noaptea de Crăciun.

Turcanu și cu o mulțime din oamenii lui, foarte solizi și bătaioși, bine călățiți pentru că aveau un regim alimentar aparte - aveau și cheile închisorii, ei se puteau deplasa dintr-o celulă în alta fără aprobarea altora, iar milițienii erau la dispoziția lor, erau așa de timorați și așa de înspăimântați că din cele ce vor afla la demascări vor intra și ei la apă, pentru că unii s-au purtat omenește până în clipa declanșării demascării - deci Turcanu cu vreo 20 de ciomăgari au intrat în camera 4 spital unde erau vreo 30-40 de oameni care trebuiau reeducați, printre care și Bogdanovici, adversarul direct al lui Turcanu. În noaptea de Crăciun cei care au fost de față spun că fulguia frumos. Noi eram la geamuri, încă nu pusese ră obloane, mai târziu au pus obloane și nu mai aveau vedere afară. În fața geamului larg deschis, Turcanu ar fi oftat, ar fi lacrimat și ar fi spus: „Bă, bandiților, din cauza voastră nu sunt eu cu soția și cu fetița mea acum”. Probabil se gândea la ele sincer - cred că a fost un tip afectiv, căt de criminal a fost însă! - și în clipa aia a declanșat atacul. Noi am văzut dintr-o dată ciomege, bufnituri, oameni tăvăliți pe jos și în clipa în care Turcanu a fost pe

continuare în pag. 10

punctul și nici să fie linsat a spart geamurile - că 4 spital avea o ușă cu geamuri spre coridor - și Dumitrescu cu milițienii au intrat. Și am văzut uniforme, unii care loveau - a fost ceva în noaptea valpurilor, un amestec de trupuri care se învâneau în aer și de uniforme care loveau și călcău în picioare, țipete, țipete îngrozitoare. După care s-a făcut liniște și s-a stins lumina, n-am mai văzut nimic acolo, însă n-am mai putut dormi toată noaptea.

Dimineața, milițianul nostru - era un nărcăre Georgescu Alexandru, un tip cu reacții nebănuite: între a vrea să fie cumsecade și a vrea să fie criminal oscila de la un moment în altul fără să-ți dai seama că trece dintr-o extremă în alta - ne-a deschis pe rând celulele să ne dea terciul și noi care îl cunoșteam de mult fiindcă eram cei mai vechi l-am întrebat: „Dle Georgescu, ce s-a întâmplat la 4 spital?” — „Ehe, băieților, o să vedeți voi ce-o să mai vină! S-au înconstrat drăcește! Să nu vă înconstrăți!” Și-a închis ușa. Atunci ne-am dat seama că s-a întâmplat ceva. După care au început să apară pe lângă noi oameni mutilați, oameni care trecuseră prin această reeducare și care nu erau trimiși întâmplător. Ei trebuia să creeze o atmosferă de groază ce ne făcea să nu mai putem discuta: nu mai puteam povesti un film, nu mai puteam asculta o prelegere, nu mai puteam dormi, toată noaptea era agitație știind că într-o zi sau alta o să ne cheme și pe noi, că eram triași și chemați în ordinea unui „chassament” pe care îl făcuse Turcanu.

Am fost foarte frământat, trebuia să găsească o soluție. Am zis: Dumnezeu te ajută, dar trebuie să-ți bați la ușă.

Am vrut să mă fac frate cu Satana

După clipa asta am încercat o ieșire. Am încercat, dacă vreți, să fiu mai șmecher decât Satana: am bătut în ușă și am cerut să fiu scos la raportul directorului. Erau doi gardieni: unul foarte cumsecade, mic și țigănos, dar a fost un om cu suflet cât l-am cunoscut eu, și unul înalt și frumos, Măndruță, care era un diavol în persoană. Când l-am spus lui Ciobanu că vreau să ies la raport mi-a zis să stau liniștit și nu-a închis ușa. La tură lui Măndruță, neastâmpărat, i-am spus același lucru. El mi-a notat numele, dar au trecut vreo două săptămâni și nu m-a scos. Mi-am zis că am făcut încercarea, să nu mai insist. Ca, într-o zi, să vină milițianul să-mi spună: „Ai cerut să ieși la raport. Îmbracă-te”. Dar nu m-a dus în dreapta, spre birou, ci mi-a dus în stânga, unde erau magazia și celula unde își ținea el lucrurile. Acolo, pe multe pachete, erau doi ofițeri - am aflat mai târziu că erau ofițeri politici, Mircea și Igor. M-au poștit să ies loc și m-au întrebat de ce vreau să ies la raport la tov. director. Și eu am zis: „Uite de ce: eu am Politehnica aproape terminată, am multă practică inginerescă. Nu-i păcat să lanchez aici în inactivitate și să nu mă duceti la Canal, unde as putea pune în valoare cunoștințele mele și unde un braț în plus nu-i de prisos?” — „A, păi de ce vrei să te duci? Spune sincer!” — „Dom'le, hai să fiu sincer - îmi venise ideea pe loc - eu am intrat în închisoare logodit, am o mamă care e foarte foarte bolnavă și știu că plânge. Vreau la Canal ca să-mi dea posibilitatea să le scriu, să-i liniștesc, logodnicii să-i spun să se mărite, să nu aștepte degeaba, că pușcăriu n-o să fie așa scurtă cum îți închipuie ei și mamei să-i dau de veste că trăiesc și să nu mai plângă.” — „Mă, băiatule, dacă o să fi sincer, poți să scrii și de-nici, dar trebuie să fii sincer. În ce constă această sinceritate o să vezi tu.” Și au trântit ușa și au plecat.

Iarăși au trecut vreo 8-9 zile fără să mă cheme. Colegii din cameră au fost foarte foarte intrigati: fiecare s-a temut că l-am

turnat, că am căzut datorită acestor frământări. Și le-am spus să nu-și facă griji, că tot ce am făcut mă angajează numai pe mine. Dar era deja o breșă care se crease. După vreo 8-9 zile au început să strige Tomuța Gheorghe. — „Nu, dom'le eu sunt Tomuța Octavian.” — „Nu ești tu, du-te-n p. mătii!” Și au ciutut mai departe, peste tot. Nu era nici un Tomuța Gheorghe. Când s-a schimbat Ciobanu și a venit Măndruță, a venit direct la mine înjurându-mă că de ce nu ies. „Păi, nu sunt Tomuța Gheorghe, eu sunt Tomuța Octavian.” Și m-a scos cu mica boccea, în pătura a rămas acolo și m-au dus însă nu spre birouri, ci spre camera 4 spital. În clipa aia mi-am dat seama că m-am prins în laț, dar nu mai aveam ieșire.

Față în față cu Turcanu

Intrând pe coridor, prima ușă la dreapta era ușa unei camere goale, cu o masă lungă dintr-un cap în altul și cu un spațiu liber între masă și o fereastră deschisă. Nimeni. Eram intrigat. Am băruit că mai vin și alții pe care vor să-i trimită la Canal, ne-adună acolo și ne duc la Canal. După vreo 20 de minute, intră un cetățean cu niște falci proeminente, o frunte înaltă și o privire foarte fioroasă, îmbrăcat într-un pulover bufant și mă întreabă: „Cum te cheamă pe tine, mă?” — „Tomuța Octavian.” — „Banditule, de ce ai spus că te cheamă Tomuța Gheorghe? Tomuța Gheorghe la mine are față albă, am crezut că e un nevinovat și tu ești printre cei puși pe lista celor pe care trebuie să-i omor.” Și a venit așa la mine să mă ia de gât. Eu am zis: „Dom'le, să știți că eu în viața mea am făcut sport și box în liceu și știu să mă apăr. Te rog, ești deținut și nu-ți permit să mă injuri.” Și m-am dat la o parte. Nu se aștepta să ripostez. Zice: „Bă, tu ești cine sunt eu?” — „Nu, și nu mă interesează.” — „Bă te interesează: eu sunt Turcanu.” În clipa aia mi s-au înmuiat picioarele și cred că m-am așezat la față; am simțit că am intrat în iad. El a văzut asta și a rânit satisfăcut: „Și tu vrei să fii sincer?” — „În ce constă sinceritatea?” — „Dă ce ai ascuns!” A fost poate momentul cel mai greu. Eu aveam în buzunarul vârgat făcut un fund dublu. Un prieten bun și coleg de liceu, Teodora Valeriu, doctor, avea un talent deosebit la sculptură și a reușit să sculpteze un crucifix dintr-un os masiv. Era foarte frumos, n-am văzut în viața mea așa ceva, și mi l-a făcut cadou de ziua mea, de 8 mai și m-a rugat să-l păstrez și să ies cu el afară. Și i-am promis să nu mă despart de el. Și ca să nu mă găsească percheziție, l-am învelit în scamă și l-am cusut în fundul dublu. În clipa în care mi-a spus „dă ce ai ascuns”, am avut impresia că cineva a turnat treaba asta. Nu turnase: a fost un moment de lașitate a mea. Am băgat mâna, am rupt fundul dublu, am scos crucifixul și l-am dat. S-a uitat la el și m-a întrebat cine mi l-a făcut. Ca să mă laud sau ca să nu-l bag pe colegul Teodora la apă, am zis că eu. „Păi, tu ai talent, mă... Ei, ia să te vad acum ce faci cu el.” L-am luat și l-am aruncat pe fereastră deschisă. E o senzație pe care n-am mai avut-o altă dată: din călcăie, o răcență intensă, progresivă urea și, când am simțit că și capul mi s-a răcit, am devenit un om de lut. Nu mai eram eu. Nu mai aveam voință. Am simțit această răcență și cu cum ceva m-ar fi pârșit, ca și cum Dumnezeu m-ar fi lăsat singur: m-am lepădat și am rămas singur. Și reacția lui a fost imediată: cu un dos de palmă mi-a dat una în frunte, m-am clătinat și m-am redresat și mi-a zis: „Tâmpitule, de-acolo o să-l ia alții și i se închină. Trebuie să-l pui aici, pe mozaic și să-l culci în picioare, asta trebuie să faci.” Și am avut satisfacția că n-am făcut-o. Că dacă îmi cerea s-o fac, cred că-o făceam. Și m-a luat și m-a închis.

Lângă camera 4 spital a fost cabinetul medical. Acolo erau patru paturi, o masă o

cadimă și ușa era tot așa, cu sticlă. M-a lăsat acolo și eu mă întrebam ce o să se întâmple. La 4 spital se auzeau bătăi, țipete, gemete - am văzut atmosfera mai târziu. După vreo jumătate de oră a intrat cu vreo patru gealați dintre care am recunoscut mai târziu pe Martinus, frații Livinski și s-a repezit să mă lovească. Eu mă sculaseam în picioare și m-am apărut izbindu-l cu piciorul în stomac. S-a prăvălit în ușă și s-a spart geamul de la ușă. Din spate, speriați, de sub cloburi, s-au ridicat cei doi ofițeri politici: Mircea și Igor. „Ce-i aici?” Eu am fost la ușă: „Domnilor, mi-ați spus că mă trimiteți la Canal!” — „Păi, dacă nu vrei să fii sincer...” — „Cum să fiu sincer că nici nu m-au întrebat nimic, au venit să mă bătăi!” L-au chemat pe Turcanu afară și l-au spus să-mi dea să scriu: „Dacă-l prind cu ceva, ai aprobare să-l omori!”

M-au mutat în camera vecină și mi-a adus hârtie. În clipa aia mi-am dat seama că el o să aștepte toată activitatea mea din decursul închisorii, de la arestare până aici pentru că au fost cei cu care am coabitat și care știu ce am discutat, cum am pus problema, care erau intențiile noastre războinice și am scris fără conținut. Parcă cineva îmi dicta. În toate situațiile mă învinovăteam pe mine, pornind de la ideea că cei care au trăit cu mine, din închisoare, nu se acuză. Eu m-am acuzat. După două zile - cred că am scris vreo două trei sute de pagini, ce am discutat în cameră și peste tot, fleacuri în fond - a venit și a luat hârtiile. N-a venit nimeni o zi, a doua zi a intrat Turcanu și a spus: „Bă, tu ești cinstit ori ești mai șmecher decât ceilalți. Nu te-am prins cu nimic, dar tu mai ai ceva ascuns. Când o să dau în vileag ce ai tu ascuns, o să fi un om mort!”

Aveam ceva ascuns, ceva ce nu spuseseam la anchetă, ceva ce am convingerea că nu discutase niciodată cu nimeni în camerele prin care am stat. La mine în sat, toată bibliotecă „reacționară” era la un prieten care a devenit pe urmă comunist, Nicolae Mănzan, coleg de școală. După '44, speriat, omul m-a chemat și mi-a spus că vrea să ardă cărțile. Era o mulțime de cărți pe care nu le citisem și cum, ca orice scolar, aveam cultul cărții, i-am propus să le transportăm la mine. Avea și un pistol Parabellum pe care vroia să-l arunce - le-am luat pe toate la mine. Tata ar fi fost foarte supărat dacă ar fi aflat; el mă rugase să scap și de toate cărțile pe care le aveam eu. Așa că le-am luat - și cărțile mele prohibite - și le-am așezat într-o ladă de zahăr de 100 de kilograme, captușită cu carton asfaltat și dat cu smoală, am stivuit cărțile, am pus și pistolul între ele, am acoperit totul cu un capac de carton asfaltat pe care am dat cu smoală și am îngropat lada în marginea șurii. Am așteptat-o, am presărat pleavă, am răspândit printre cartofii din grădina pământul care a fost în exces și am băfătorit - n-a cunoscut nimeni.

Eu mă frământam acum și încercam să-mi aduc aminte dacă am spus cuiva toată treaba asta. Nu spuseseam. Și în fiecare zi venea Turcanu și mă amenința: „Banditule, dacă mă faci pe mine să-ți spun, ești un om mort”. La un moment dat n-am mai putut să suport și am recunoscut că am ceva ascuns, dar n-am spus de teama să nu fie angajați părinții care nu știu nimic. Am povestit tot, am făcut o schiță - a fost foarte satisfăcut, a transmis la Securitate. Securitatea l-a arestat pe tata - mai târziu mi-a spus bătrânul - și l-au bătut să spună unde sunt cărțile legionare ascunse de băiat. Tata nu știa nimic. După ce s-au convins că nu știe, l-au luat în Jeep, l-au dus acasă și au spus: „Îți arătăm noi: băiatul tău e mai sincer decât tine”. Au săpat după schița pe care o făcusem, au găsit lada iar în clipa când au scos cărțile tata a amețit, l-au dus pe brațe în casă și i-a spus mamei: „Beănă, acum știu sigur că băiatul e mort. Asta nu se desparte de cărți decât dacă-l omoară”. Au luat cărțile și probabil

au comunicat că e așa.

Asta i-o fi dat convingerea lui Turcanu că am spus tot, că sunt sincer. Și ca să vad ce mă așteaptă în continuare, dacă nu spun tot, am fost dus în camera 4 spital, unde erau bătăi și foști prieteni și oameni pe care-i cunoșteam numai din auzite și oameni „vârfuri”, ca să spun așa. Acolo a fost bătut unul dintre cei mai chinuți studenți, desi el terminase, era inginer - Volcea Octavian; a fost călcat în picioare, săptămâni. Și pe noi care eram în așteptare ne țineau pe prici și din când în când câte unul ieșea, era considerat reeducat și era chemat altul la rând. Știam că o să-mi vină rândul - am trăit o groază vecină cu nebunia, însă când am văzut cât rezistă Volcea Octavian, pe care l-au pus să-și mănânce fecalele, să-și bea urina, să doarmă pe mozaic, să mănânce din gamela cum mănâncă porcii din troacă - au fost niște chinuri de neimaginat - și alții, și alții... Eri unul, Cornel Pop... Erau vreo 20 de inși chinuți în halul asta. Eu simțeam că o să-mi vină rândul să intru la reeducare, dar Securitatea a avut chiar atunci nevoie de mine pentru o anchetă. M-au dus la Securitatea din Pitești unde am aflat că fusese arestat preotul Ciulei, de la mine din sat, care avusese activitate legionară. Trebuia să spun ce activitate legionară am avut cu preotul Ciulei. Nu avusesem. Am discutat doar cu prieteni.

M-au salvat rugăciunile mamei

Când m-au trimis înapoi, m-au băgat într-o celulă, n-am mai intrat la 4 spital, probabil dintr-un anumit plan al lui Turcanu, care mi-a spus că are altceva de gând cu mine. M-au dus apoi la parter unde veniseră niște băieți fagărașeni, pe care trebuia acum noi să-i pedepsim, să-i obligăm să facă sedință, să-și dea arama pe față și după aceea să-i batem. Asta era o treabă foarte chinătoare și poate, dacă aș fi început - am văzut prieteni de-ai mei care au început - te-ai fi lăsat antrenat, te dezumanizai, e posibil. Aveam acolo un băiat care s-a purtat admirabil, un coleg de liceu de la Sighișoara, Comșa Ieremia, care era foarte zelos. Și în clipa în care o cunoștință comună, Mihai Buracu, mă întreabă: „Dar de ce are Nimu atâta curaj?” eu am spus: „Măi, în viața asta de viteji, să vă ferțiți și de umbra voastră. N-aveți încredere...” Se pare că el i-a spus lui Turcanu, care m-a scos afară să-mă pedepsească și m-a băgat într-o altă cameră unde trebuia să intru eu în focuri.

Nu știu ce m-a salvat, poate plocarna precipitată la Gherla. Înainte de a pleca la Gherla, Turcanu m-a chemat și mi-a spus că acolo mă așteptau „prieteni din Făgăraș”. Fusese arestat lotul de elevi care au colaborat cu cei din munte și zice: „Să te vad cum te porți acolo. Asta e examenul tău”. Mi-am dat seama ce mă aștepta. Erau foști prieteni, foști colegi mai mici decât mine, pe care eu fiind din Făgăraș îi cunoșcusem până la arestare și era poate cea mai grea încercare care mă aștepta.

Duși la Gherla, cei care trecuseră prin reeducare au intrat „în lucru”, pe noi 7 inși ne-au ținut într-o cameră la etajul 2 și ne-a interzis să ieșim la lucru.

N-am fost un erou, poate aș fi fost chiar un tortionar la fel cu alții dintre prietenii mei care din disperare n-au văzut altă ieșire. Poate această situație în care mă puneau pe mine față-n față cu foști prieteni, cu oameni pe care-i iubeam și care mă iubeau ca să-i pregătesc pentru acest joc psihologic să fi fost elementul care m-a depășit. Sau poate rugăciunile mamei. Eu tot timpul am avut impresia că ea m-a ajutat foarte mult.

Octavian Tomuța

De ce Statul național-democratic?

Noile ordini sociale, ca fațete ale entropiei

Într-un articol anterior (Lumea Românească nr. 1) ne-am referit la statul național-democratic vizând astfel, un posibil ideal politic întrezărit a se menține și la începutul noului secol. Să fie vorba de o simplă recrudescență milenaristă? Nu cred în așa ceva. Fiind creștin sunt convins că încheierea conturilor istorice rămâne în voia Celui de Sus.

Filosofia culturii însă ne-a propus să interpretăm aceeași umanitate când în viziune istorică, când evoluționistă ori dialectică, când într-o perspectivă finalistă (urmând un scop). Factologic vorbind, istoria și dinamica ei inerentă poate fi înțeleasă în lumina acestor determinări care sunt uneori și complementare. Dacă însă adoptăm viziunea finalistă atunci umanitatea, în mișcarea și tranzițiile ei, urmăresc un destin, o finalitate, care este prestabilită sub forma principiilor ei profunde și care va cunoaște o tendință mântuitoare, în accepțiunea desăvârșirii logosului cuprins în ea.

Se va spune, neîntârziat, că sunt un mistic. Nu mă dezonoarează niciodată Grația lui Dumnezeu. Dar aici ar fi vorba, mai curând, de o ordine metafizică a istoriei politice. Deci, iată, mă declar un antidialectician (hegelian) pentru care "istoria nu moare", n-a ajuns, în urma experienței totalitare la "sfârșitul istoriei", la pacea kantiană, la noua ordine mondială. Culmea naționalității: să crezi într-o nouă ordine mondială fără să nimeresti în metafizică. Explicația? Naționalul, în

extenția sa mondială, este o stare metafizică a istoriei.

1. Nu cred că democrația s-a sfârșit odată cu unele dintre variantele ei istorice și nici ca tip de discurs. Din păcate, formulele politice equează în variante de discurs, adică în nevoia de diversitate, de mistificare. Prin manipularea expresiei, a simbolurilor.

2. Nu cred că ideea de stat a fost o conjunctură cu care ne-a binocovăntat lupta economică și de clasă. În firescul lucrurilor și nu a anarhismelor, statul răspunde nevoii organice de coeziune și organizare a vieții comunitare. Societatea nu poate exista ca entropie, ca lipsă de organizare. Ea este societate când substratul ei informațional pune în forma energiile cu caracter antientropic, organizaționale. De aceea, informația este complementară entropiei sociale, precum discursul cu acțiunea.

3. Una dintre punerile sociale în forma a fost cea națională, atât prin substratul ei etnic cât și prin varietatea și organicitatea ei similare cu diversitățile limbilor, culturilor, civilizațiilor sau religiilor. O lume antientropică presupune diversitate organizațională. Aceasta devine o autentică lecție metafizică a istoriei nedisimulate. Până și totalitarismele au trebuit să se diversifice, și nu numai formal, în despotisme, dictaturi, imperialism, internaționalisme. Cu alte cuvinte, în variante ale autoritarismului și nu a autorității.

În sfârșit, o nouă ordine mondială efectivă (oricât de nouă ar fi) este o modalitate a entropiei sociale. Ea presupune dominația unui popor ales, a unei națiuni alese, a unei rase alese, a unei colonizări alese, a unei economii alese, un imperialism ales. Ordinea mondială este, deci, ori entropică ori antientropică, când este o conviețuire a unor entități (naționale) aflate pe calea desăvârșirii (ca aspirație cel puțin).

Sunt mai entropice formele "alese", "unice", marile puteri, decât națiunile democratice? Cred că da!

Aceste concepții pot fi considerate utopice, dacă nu resentimentare.

Dacă acest tip de utopie duce la antientropie socio-politică, ea este mai plină de speranță decât marasmul dezorganizării în numele "măngementului" universal.

S-a infirmat oare organizarea (informațională) din ordinea naturală cosmică, fie ea macro sau micro cosmică?

Îi deranjează pe oamenii de știință că macroenergiile sunt complementare cu microenergiile, că informațiile-cunoaștere se dovedesc mai performante organizatoric decât marile energii "energofage"?

Omul modern, de exemplu, nu poate crede astăzi că diversitatea genetică este o sursă de dezorganizare. Cel mult situațiile accidentale, derogările de la ordinea din diversitate produce adevăratele catastrofe.

Se deduce, din cele de mai sus, că nu "sfârșitul istoriei" este "noul Eden" ci, responsabilitatea istorică de a nu constrânge, prin discursuri și acte politice, în realitate cele mai perverse justificări ale fenomenelor entropice făcute în numele ordinii dorită a fi până ieri bipolară, azi unipolară, apoi "doi pași înapoi" spre multipolară. Și toate aceste tertipurii de care istoria este arhiplină, se constituie în jocuri (desigur și cu teoria adecvată a diplomației), în complexități (cu teoria aferentă a internaționalismelor în locul organelor relații inter-națiuni democratice), ale sistemelor care mai de care mai "deschise" dar de fapt deschise spre un singur orizont.

Cu alte cuvinte, dorim a spune, că națiunile-democratice nu și-au epuizat resursele organizatoare, o dată cu celebra teorie "secolul XIX - secolul națiunilor". Ele rămân sisteme deschise spre fiecare dintre ele și nu spre unele dintre ele care prin restructurări federative (se cunoaște experiența URSS ș.a.), multinaționale, regionalizări, transnaționalizări, frontalizări etc. sunt promise unele din ele, acele mici, altora, în poșta discursurilor politice ademenitoare. Cea mai recentă exemplificare: se declară că până la sfârșitul acestui an, 1996, nu se va face opțiunea NATO pentru țările din Europa centrală și de est, în realitate se face pentru cele "predestinate" deschiderii, deci includerii. În schimb, discursul politic se consideră invectivă, când afirmă că națiunile-democratice sunt, firește, prefigurări etnice, lingvistice, teritoriale, culturale, și civilizatorice și, de ce nu, religioase (conform oricărei definiții a națiunii).

Ecumenismul a devenit în paralel, și o formă a ateismului și a luptei pentru pace? Când sir Karl Popper s-a gândit la "societăți deschise" și nu la "națiuni deschise" a avut în vedere că societatea este o structură fără personalități naționale constitutive și că simplele asocieri umane se pot deschide

către oriunde, printr-un gest miraculos al deschiderilor (în istorie foarte adeseori chiar forțate)? Oare conducerea mondială este o conducere de club? A mai multora? Sau poate fi și o formă de totalitarism?

Dorim "dezvoltare durabilă", dar structurile sociale ce s-au dovedit istoric durabile, națiunile democratice, sunt analizate printr-un discurs politic ce le acuză de tradiționalism, de conservatorism, adică de reacțiune. Păi, ori sunt "durabile" ori sunt reacționare? Noi credem că sunt durabile. Iată SUA, Franța, Anglia, Germania și altele.

Există Declarații ale drepturilor universale ale națiunilor-democratice. Oare cui însă nu-i convine asemenea Declarații și respectarea lor? Statelor național-democratice mici?

Ne bucură faptul că minoritățile în ce privește statutul raporturilor lor cu statele în care conviețuiesc - mă gândesc la scopurile Uniunii comunităților etnice - (nu înțeleg însă de ce și "federaliste" și de ce numai europene UFCE?) - se luptă pentru reglementarea intereselor care, fără îndoială, sunt numai ale lor dar, poate nu în primul rând ale lor. Să-mi fie iertată exprimarea "paradoxală".

Noi ne temem că "autocritica" statelor național-democratice mici devin adevărate "complexe", exploatabile, iar "autocritica" statelor național-democratice mari devine "virtute". Data viitoare despre statele mari și mici și despre puterile lor asumate sau confiscate.

Se întretine o voită confuzie în vocabularul relațiilor internaționaliste. Am în vedere înrâncenarea de a reduce statele național-democratice la simple entități cu "identitate" culturală ca și când valorile politice, statalitatea, naționalitatea și etnia, democrația sau imperialismele nu sunt tot atâtea valori și de ordin cultural. Emancipații, în ce privește interesele lor "naționale", reduc identitatea culturală, a popoarelor la folclorisme, la jocuri și carnavaluri și ignoră valorile majore ale identității (cele lingvistice, religioase, istorice, ale mentalităților inter-culturale, statal-democratice, naționale etc.) poate este timpul unor reconsiderări conceptuale, valorice și de ce nu geopolitice?

Cu o proximă ocazie.

Paul Caravia

Homo politicus

Un simbol epuizat

Piața Universității

Este astăzi posibil, mai mult decât înainte, să se facă o evaluare detasată și mai corectă a manifestației din Piața Universității și a confruntărilor violente din 13-15 iunie 1990. Și aceasta, deoarece nimic în dezvoltare, în evoluție, nu-și mai are rădăcinile, nu-și mai trage seva din aceeași manifestare și acele confruntări. Manifestația din Piața Universității este astăzi epuizată în repercusiuni, are aspectul a ceva finit, ce poate fi circumscris, fără a exista pericolul de a fi ignorat un potențial nedevelopat încă.

Lucru de mirare, căci manifestația a părut să anime mari convingeri, să promoveze formule de solidaritate cu un mare viitor și reușise să împartă societatea românească în două. Repercusiunile ar fi trebuit să fie bogate, în dezvoltare și astăzi. Dar devine explicabil dacă se iau în considerare deturnările profunde ale manifestației, deturnări provenite din direcții diferite. Ele au reușit să facă uitare adevăratele sensuri în chiar momentul în care păreau că le servesc.

În căutarea unui sens

Manifestația a fost făcută posibilă prin ocuparea spațiului Piața Universității de către membrii Asociației 16-22 Decembrie. Această asociație repeta un gest cu motivație asemănătoare, făcut de Asociația 21 Decembrie, o demonstrație în urma căreia i se repartizase un sediu în str. Batiștei.

Participanți la acțiunile din 21-25 decembrie 1989, membrii Asociației 16-22 decembrie, creditați cu "legitimare revoluționară" ocupau un spațiu de legitimitate și mai ales de "legitimare revoluționară". Aceasta a constituit, desigur, un element de atracție pentru toți cei care trăiau teama înghețării în trecut. Teamă că sechelele comunismului nu vor fi înlăturate din sistemul instituțiilor puterii era larg răspândită, ca și nevoia de a impulsiunea reforma instituțiilor.

În Piața Universității s-au strâns contestatari de toate formulele, de la oameni perfect echilibrați, care simțeau că în lipsa presiunii sociale reformarea instituțiilor statului și societății stagnează, până la adepții convinși de scenariu, cuprinzând lovituri de stat, comploturi continue etc. Din acest amestec lipsit de idei clarificatoare rezulta o anumită tendință spre descompunere și deteriorare a expresiei manifestației.

Intervenția studențimii

În această situație studenții au fost cei ce au dat un sens autentic manifestației (Liga studenților condusă atunci de Marian Munteanu), ca loc de comunicare, de evaluare a situației și de confruntare între valori și idei de depășire a crizei. Când Liga Studenților a deschis balconul Universității, a salvat sufletul curat al manifestației, i-a permis să se exprime și să organizeze într-o anumită măsură

propria expresie.

Atunci, când au încercat să pună dezbateră sub semnul lui Eminescu și al valorilor creștine, ei intuiau că numai apelul la instanțele de conservare și rezistență ale românismului ar putea îndrepta dezbateră și căutarea de soluții pentru viitor.

Suntem departe de a susține că aceasta este singura perspectivă sub care trebuiau cântărite lucrurile și constituite soluțiile. Trebuie s-o spunem însă, este o perspectivă

fundamentală, de neînlăturat.

Din păcate ei înșiși n-au fost în stare să dezvolte intuiția într-un program concret care să protejeze manifestația și cursul ei autentic de toate deturnările la care a fost supusă.

Trei deturnări ale sensului

1. Spre formule prepolitice inutile

Prima dizlocare de sens a fost făcută de reprezentanții a ceea ce s-a numit dizidența română și cercurile culturale din jurul ei.

Gruparea sau grupările formate în mare parte din producători culturali care au coabitat cu regimul comunist, de cele mai multe ori în formule simbiotice, reprezentate substanțial în CFSN, oscilau între visul de a se reprezenta ca o forță autonomă și neputințele. Reprezentanții lor își dovediseră lipsa de idei și de capacitate pentru lupta politică, în confruntarea cu membrii CFSN proveniți din diferite straturi ale nomenclaturii comuniste.

Adam Michnik, vizitând în ianuarie Bucureștiul, recomandase celor ce își spuneau dizidenți intrarea în FSN, alături de foști reprezentanți ai nomenclaturii comuniste. El înțelegea cât de durabile sunt legăturile cultural-ideatice cu diferitele elemente ale elitei comuniste. În fond, el înțelegea că în interiorul "dizidenței" nu există ideile, capacitatea politică și capacitatea de reprezentare necesare pentru a fonda o mișcare politică autonomă.

Voi da un singur exemplu: pe 23 ianuarie 1990, în ședința CFSN s-a pus problema fondării unei formațiuni politice (viitorul FSN) în care urmau să se reprezinte cei ce, în București și în țară, preluaseră puterea.

Unii, foarte puțini, au înțeles toate aceasta și asemenea lui Dan Hăulică, cu exprimarea unor rezerve, au votat pentru fondarea FSN. Alții, cei mai mulți votând împotriva, au rămas prizonierii unor veleități și iluzii fondate pe mitul scriitorului* și al confuziei induse de acesta. Tipic a fost discursul doamnei Ana Blandiana, care poate fi rezumat astfel: dacă se creează FSN este și bine și rău; dacă nu se creează este și bine, dar este și rău.

Practic puși în inferioritate, pe plan politic, în CFSN, toți aceștia s-au regrupat și au hotărât să folosească manifestația din Piața Universității pentru refacerea statutului lor public atât de repede minimizat (datorită lipsei de competență politică) în CFSN.

Manifestația a devenit locul lor de reorganizare sub forma Alianței Civice și instrument electoral pentru mentorii "dizidenței". Pentru aceasta ei au încercat preluarea controlului politic asupra întregii manifestații atunci când s-au propus și impus ca lideri ai manifestației și medietori ai raporturilor cu puterea. Folosul pe care l-au extras ei a fost maxim, riscurile asumate au fost multe.

2. De la violență simbolică la pregătirea de tulburări sociale

Manifestația a fost orientată pentru a crea o distanță cât mai mare între o imagine de sumum al răului comunist pentru dl. Ion Iliescu și imaginea liderilor "reformatori". Numai astfel se poate explica orientarea mesajelor de violență simbolică dură spre un singur protagonist al puterii politice.

În același timp s-a obținut, voit sau nu, intensificarea tensiunii în interiorul manifestației, simultan cu creșterea irascibilității factorilor de ordine. Se creau, astfel, condițiile pentru tulburări de mare intensitate.

În ceea ce privește irascibilitatea factorilor de ordine, trebuie luate în considerare, pe de o parte, manifestările din piață ostile ministrului de interne și pe de altă parte, presiunile acuzate de acesta ca venind din partea primului ministru, pentru degajarea prin forță a Pieții Universității. Într-un cuvânt, din interiorul

și din afara manifestației au acționat suficienți factori de orientare a ei spre un deznodământ violent. Cu toate că a fost părăsită de populație, o dată cu alegerile din 20 mai 1990, acești factori de orientare au acționat în continuare.

3. Instrument pentru distrugerea partidelor istorice

Manifestația a fost orientată împotriva partidelor istorice. Într-o primă expresie ea și-a manifestat vizibil ostilitatea în scena scoaterii lui Ion Rațiu în Piața Universității. Și era de așteptat să fie așa, dată fiind prezența în Piața Universității a unor grupuri de "revoluționari" care considerau că piesa se joacă numai între "revoluționari" și, dată fiind orientarea ostilă partidelor istorice manifestată de "reprezentanții intelectualității dizidente".

Presa acelor vremuri este o dovadă peremptorie în acest sens. Este adevărat că unii membri ai partidelor istorice au dat ceva ajutoare (măncare, poate mici sume de bani pentru manifestații) însă, au fost descurajate orice intenții de implicare politică a partidelor istorice în manifestație.

În schimb, tulburările din 13-15 iunie 1990 au fost utilizate pentru a se încerca distrugerea partidelor istorice, după un scenariu ce aduce aminte de cele din articolele domnului Brucan al anului 1947.

Comandourile care au acționat în acest sens asupra sediilor PNL și PNȚCD au venit cu "dovezi" (așa zise droguri, bani falși și așa zise instrumente de producere a banilor falși etc) pe care guvernul prin ministrul de interne le-a făcut cunoscute țării. Toate acestea intrau într-o regie grosieră copiată din anii 1945-1947, din fericire neputincioasă astăzi. Cine putea fi primul interesat în derularea unui astfel de scenariu? În mod normal, numai elementele din interiorul puterii ce nu și-ar fi putut menține pozițiile în viața publică, dacă partidele istorice și-ar fi ocupat locul lor firesc.

Este vorba de cominterniștii care au participat la distrugerea vieții publice normale și de moștenitorii lor din noile generații.

Astăzi înțelegem mai bine cum un sens util și înalt poate fi contaminat, distorsionat, distrus și cum pe seama celor bine intenționați, împotriva lor prin sacrificarea lor, se creează istoria.

Sorin Botnaru

* Mitul schimbului, construit și afirmat începând cu anul 60 merită o discuție aparte dat fiind rolul său și în actuala structurare a câmpului politic și a câmpului cultural actual.

Economie

Prin cupoane și certificate ... fuga la capitalism!

Privatizarea între lozinci și realități

La 5 ani de la înființarea F.P.S.-urilor "Marea Privatizare" trebuia să cuprindă peste 50% din totalul întreprinderilor sau, altfel spus, să fie trecute în proprietatea "poporului", circa 2.000 de întreprinderi care funcționează cât de cât sau, de ce nu, chiar bine.

Acestea urmau să aducă un oarecare profit care să descrețească frunțile încruntate ale foștilor constructori ai socialismului, treziți brusc în plină edificare a capitalismului! Astfel, ei s-ar fi putut bucura de noile binefaceri care se numesc dobânzi, dividende, comisioane, profituri, acțiuni și alte asemenea buclacuri.

Proaspeții acționari (capitaliști de data asta) constată însă cu amară surpriză că privatizarea "cea mare" seamănă teribil cu povestea leopardului vopsit pe gard, înălțându-se doar biata pisică. Vorba poetului. Pe scurt, "în zadar pisica cu el se fâilește".

Din cele 7.000 de obiective-întreprinderi care ar fi trebuit să fie deja privatizate s-au privatizat cu mult tun-tam și sunete de trâmbițe de-abia 2.000.

A 2001-a întreprindere, Șantierul naval din Mangalia, a devenit o întreprindere particulară, chiar în prezența președintelui Iliescu nu cu mult timp în urmă. La inaugurare au participat alături de un sobor de profeți și un sobor de oameni politici,

un grup de ingineri și un mic grup de coreeni de la uzinele Dae-Woo, un grupușcul, vorba ceea: mic dar cu teșchereana mare, care au plătit cu bani peșii cele 51% de procente din valoarea întreprinderii. Cu aceasta s-a ajuns de abia la 12% din totalul "Mării Privatizări" și continuând în acest ritm ar trebui să fim foarte încântați dacă în anul 2025 s-ar realiza acei procente fantastici, ca 50% din întreprinderi să fie ale sectorului privat, adică să devină din bunuri ale întregului popor, bunuri ale populației.

Se știe că privatizarea va cuprinde (când o fi) doar 30% din tot ce înseamnă întreprindere ca să revină populației, restul de 70%, nefiind prea clar pe ce mâini o să rămână. Ceea ce s-a privatizat, după lista lui Coșea, sunt întreprinderi mărunte sau nerentabile dacă ne luăm după cifrele de afaceri și rar găsim câte una care să ne dea oarecare fiori, citindu-i cifrele de profit. Majoritatea de abia își trage suflul (chiar fără să socotim blocajul financiar care are și el o contribuție însemnată la nereușita planului de afaceri și, prin urmare, de încașări. Cei care s-au privatizat prin MEBO s-au împrumutat cu credite ale căror dobânzi ar face să rușinească pe cămătarii tradiționali. Și ei, ca și ceilalți, nu au o formă

de proprietate prea clară asupra a ceea ce au cumpărat.

F.P.S.-urile, în loc să dispară pe măsură ce-și instrăinează obiectul activității, devin organisme centralizatoare care se dispensează doar de așa zisele întreprinderi problemă, a se citi nerentabile, menținându-și ferm proprietatea asupra celorlalte 70% deocamdată neinstrăinate, prin urmare, acționând total opus față de ce se înțelege prin privatizare ca descentralizare a proprietății. De fapt, cu toate că privatizarea bate pasul pe loc, există totuși o elită, în imbră, de mari proprietari de mijloace de producție sau de industrii întregi, care au depășit senin necesarul privatizării prin certificate, bonuri sau cupoane. Deși prea puțin cunoscuți, ei conduc cu nongalanță destinele și destinațiile miliardelor de lei sau milioanele de dolari ce dispar elegant nelăsând nici o urmă și fără ca să amintească măcar despre o cât de mică investiție vizibilă și concretă.

În agricultură vorba ceea, stai așa că-i tot așa, subvențiile merg direct la stat, iar Agromec-urile se privatizează astfel încât să fie cumpărate la prețuri nu tocmai modice doar de amatorii curajoși care au senzația că vor cumpăra niște mașini în funcțiune, nu doar mașinașium.

În ceea ce privește privatizarea gratuită, F.P.P.-urile, care ar fi trebuit să devină fonduri de investiții, au peste un milion de cupoane nedepuse și atenție! se furșează un citat: "F.P.P.-urile nu pot depăși 10% din capitalul întreprinderii pentru care optează să obțină acțiuni din cupoanele primite" (din declarația primului ministru, Nicolae Văcăroiu).

La cifra aceasta, în nici un consiliu de administrație nu se poate propune o altă strategie decât tot cea "venită de sus", din partea celor 70% de proprietari din umbră care au prioritate în decizie. Oare cine or fi aceștia? Nu cumva chiar aceia pentru care F.P.S.-urile nu sunt decât niște simpli purtători de cuvânt?

Desigur că această "Mare Privatizare" nu este chiar așa de mare și nici măcar reală. Ea pare a fi mai degrabă o ficțiune menită să lise întreprinderile sănătoase aducătoare de profit în patrimoniul Statului și celelalte, bolnavele, în proporție de 30 %, poporului, cu toate bucuriile și necazurile specifice creșterii și dezvoltării copiilor handicapați.

În fond, n-a vrut poporul capitalism? Poftim capitalism! Vedeti cum e dacă toți profită, nu toți câștigă. Ca la alba-neagra: acum am câștigat noi! ... Altă dată câștigați voi!

Dan Dumitrescu

carte

Editura "Helicon" Timișoara ne propune:

Lucian Plapșa, *Memorii I, Soarele de la Nord,*

Primul volum al memoriilor lui L. Plapșa debutează cu anul 1940, trecând fără să stănească prea mult prin perioada celui de-al doilea război mondial și a primilor ani de după război, pentru a-și opri atenția asupra perioadei 1948-1952. Această din urmă perioadă a marcat cel mai mult existența autorului.

În vremea studenției la Cluj (1948-1949) a luat parte la formarea unei "organizații subversive", de fapt, grupul unor tineri care credeau într-un război iminent între ruși și anglo-americani. Această convingere ("vin americanii!") nu avea alt suport decât speranța și, de ce să nu o spunem, naivitatea acestor tineri. La puțin timp, în primăvara anului 1949 (vacanța de Paște) căutat de Securitate, Lucian Plapșa se predă pentru a evita arestarea bunicului său. Ancheta de la sediul Securității din Timișoara a decurs fără bătaie deoarece și-a însușit sfaturile unui inspector (Râmneanțu) din Vechea Siguranță. A fost acuzat, conform art. 209 Cod Penal, de "crimă de uneltire împotriva ordinii sociale" și condamnat la 1 an (?) în închisoare corecțională.

Deși are ritmul unui roman, pe care îl citești cu suflul la gură, cartea lui Lucian Plapșa aduce, dincolo de dialogurile spumoase, nume, fapte, întâmplări reale într-o înălțare care nu are nimic de a face cu ficțiunea. Lucian Plapșa se așază el însuși într-o mare și tragică povestire și nu

poate ceilalți în povestea sa. Este probabil și motivul pentru care nu este foarte riguros în privința propriilor date biografice.

Inchisorile Timișoara ("Maria Tereza" și cea din Strada Popa Șapcă), Văcărești și Jilava (unde a stat o noapte întreagă la "Neagra" în pielea goală, în octombrie 1949) au fost scurte popasuri în drumul către închisoarea Pitești, unde a ajuns în noiembrie 1949. Aici a trăit cel mai incredibil experiment al universului concentraționar: reeducarea, în care o frică omniprezentă li ținea pe cei vizați într-o stare de permanentă alertă.

Comparația cu experimentele pe cobai, pe care o face autorul, nu este întâmplătoare: o grupă de cobai "era amplasată lângă un câine care lătra ori de câte ori își îndrepta privirea spre acești bieți cobai. La scurtă vreme, cobaii, de lângă câine, s-au îmbolnăvit și au murit. La disecție li s-a găsit sistemul nervos lezat" (p. 171).

Îndrăznim să spunem că reeducatorii nu urmăreau uciderea celor supuși experimentului ci lezarea celor mai intime convingeri pentru a-i transforma în opusul a ceea ce reprezentau. Lucian Plapșa afirmă că mult lăudatul "Homo Sovieticus" nu era altceva decât "delatorul universal".

Înainte de debutul propriu-zis al reeducării, în celulele studenților au fost introduse iscoade (informatori, delatori). Urma mutarea studenților selecționați în

camera "4 Spital" împreună cu un grup care fusese deja reeducat (Nuti Pătrășcanu, Cori Gherman, Cobuz, Alecu Mărtinș, Popa Tama, Pop Corneli, Bogos și alții).

După perioada de acomodare (împrietenire) au urmat discursurile lui Popa Tama și Eugen Turcanu (torționari șefi). Primul i-a anunțat că un grup de studenți din închisoarea Suceava a pus bazele O.D.C.C. (Organizația Deținuților cu Convingeri Comuniste), cel de al doilea i-a avertizat: "Bandiților - sunteți demascați!" (p. 200). După declanșarea bătăii, experimentul continuă fără a exista o șansă minimă de a ieși din sistem. Deținuții se lăvăseseră într-un cerc fără ieșire: tortură (metoda strivirii, de exemplu, în care cel vizat de Turcanu se afla pe podea, restul deasupra lui) ca "să demaști tot ce știi" (p. 215); bătăi continue ca să inventeze, atunci când nu mai aveau ce să declare.

Înfometarea, dezumanizarea prin bătăi continue, suferința provocată de torturarea unui coleg/prieten, veghea continuă (zi și noapte, în picioare), rămânerea în "poziție de demascare" (turcește, cu privirea fixă în vârful degetelor de la mâini), compromiterea în proprii ochi (distrugerea cului prin renegarea trecutului, a celor mai apropiate persoane) - acestea sunt, pe scurt, fazele demascării interne și externe pe care "patrușpălaștii" nu le-au putut evita. Autodemascările, "în care fiecare debita tot felul de minciuni, să-i facă

plăcere bestiei [E. Turcanu] și ca să nu-l provoace" (p. 241), au avut efecte diferite asupra celor trecuți prin experimentul reeducării de la Pitești. La Gherla, unde un grup condus de Popa Tama (Alexandru) a mutat experimental în iunie 1950, unii studenți reeducați la Pitești (printre care și autorul) au vorbit cu deținuți din închisoare, ceea ce reprezenta un deliciu din punctul de vedere al torționarilor. Este interesant pentru analiza fenomenului reeducării că Popa Tama (șeful reeducării la Gherla, până în august 1951, când a sosit aici E. Turcanu) a fost perceput de studenți ca fiind uman, în comparație cu E. Turcanu.

Volumul se încheie cu experiența la Gherla (pe care nu insistă) și plecarea la Canal. Biografiile de torționari (în număr de 20) și ale studenților trecuți prin reeducare (24) sunt utile, deși multe nume nu sunt însoțite de date, fiind doar consemnate. Fotografii care însoțesc volumul sunt relevante doar prin intenție, deoarece calitatea lor tehnică este îndoielnică.

Flori Stănescu

Itinerar plastic

La galeriile "Apollo" expoziția "Dunărea"

Artiști de la trei filiale ale U.A.P. au expus lucrări la sala "Apollo" de la Teatrul Național. E vorba de filialele din Tulcea, Brăila și Galați.

Amatorul de artă a putut

vedea o varietate de stiluri și de maniere și a putut să-și facă o impresie despre cum se pictează și în această parte de țară. Și se pictează cu seriozitate, cu conștiința lucrului bine făcut și în direcții multiple. Mai toți exponenții sunt individualități remarcabile. Cine a zis că provincia înecă în mediocritate talentele?

Semnatarul acestor rânduri

gravură de Ibrahima Keita

nu va putea nici măcar să amintească numele tuturor exponenților (sunt peste treizeci), dar urmând gustului său, desigur subiectiv se va opri la câteva nume și câteva lucrări care s-au detașat prin originalitate și aceea grație inteligentă care le face să fie mai mult decât un tablou și acced la, sau chiar sunt operă de artă.

Să amintim, așadar, dintre lucrările gălățenilor compoziția *Gabrielei Georgescu*, o combinație subtilă de clasicism și orientalism stilizate - o experiență îndrăznească; apoi scenele de gen intens caricate ale lui *Mircea Manelici*, peisajele de un geometrism acut ale lui *Marcel*

Eugen Bratfanoff - Cina cea de Taină

Bejan, de departe cu panoul cel mai reprezentativ față de ceilalți colegi, sculpturile lui *Ion Muraru* și *Gheorghe Terescenco*.

Dintre brăileni se disting *Angela Moscu Denc* cu două mici lucrări probabil dintr-o serie, cu o admirabilă stăpânire a artei desenului și *Gheorghe Naum*, un colorist a cărui tușă ar putea fi mai stăpânită.

Mai unitară, mai ridicată ca valoare mi s-a părut prestația artiștilor tulcenii.

Sugestive sunt gravurile și, respectiv, litografiile lui *Ibrahima Keita* și *Ștefan Găvenea*, într-o

lumină tulburătoare se plămădesc peisajele lui *Viorel Poiata*, nu lipsite de un sentiment coplesitor de tristețe, riguroase și stranie (prin perspectivă, amintind de un *Chirico*), cele ale lui *Adrian Pal*, nostalgice colțurile de mahala ale lui *Gheorghe Neață*. Pe *Maria Peimș* o interesează jocul lumini și umbrei pe obiecte în mari compoziții (*Natură statică*) sau contrastul regnurilor într-o geometrie fecundă, a se vedea lucrarea *Plauri*. *Eugen Barău* se dovedește a fi un povestitor de un umor debordant în lucrarea sa parodică după *Peter Breughel*.

intitulată *Pomana*.

Dar peste toți și toate se impune *Eugen Bratfanoff* cu *Cina cea de Taină*. O cruce masivă văzută în racourci desparte pe contemplator de obiectul contemplării sale. *Cina...*

În fundal, Iisus și apostolii, personaje din altă lume, a unui vis hiperlucid. Totul e numai trăire, o trăire intensă, gesturile, atitudinile, ochii, mai ales aceștia. Pictorul *Bratfanoff* e un vizionar, un mistic și *Cina* sa e o replică românească la marile capodopere pe această temă.

La "Simeza" - Dinu Rădulescu

La galeriile Simeza sculptorul *Dinu Rădulescu* ne-a arătat lucrări în bronz, piatră și lemn, mai ales lemn, materie, se

pare, predilectă artistului care știe să elibereze formele cu daltă măiastră. Nuduri cu siluete alungite, cărora artistul încă le lungeste femurile și le înmulțește vertebrele pentru a sublinia dinamica înălțării; un cal încordat pentru avânt sau pentru o lovitură cu copita din față dată unui dușman nevăzut. Bronzurile și ele relevă o aceeași

încordare a materiei, însăși piatra respiră o tensiune disimulată sub ponderalitatea așezării.

Amintesc formele lui *Dinu Rădulescu* de acelea ale lui *Giacometti* și *Mario Marini*, de *Henry Moore* și, de ce nu, chiar de *Rodin*.

dar aici nu e vorba de imitație și nici de influență; e vorba de efortul de integrare a artistului într-un stil al epocii noastre, în sensul în care *Wölfflin* concepea stilul, când spunea că-l poate

reconstitui după vârful unui pantof.

Sunt căutări ale artistului și totodată cuceriri. *Dinu Rădulescu* nu e creator de limbaj plastic dar îl utilizează bine pe acela existent și, pe deasupra, față de artiștii mai sus pomeniți, față de un *Henry Moore*, de exemplu, ale cărui forme par roase de intemperiiile naturii, sculptorul nostru își lasă amprenta mâinii pe tot ce concepe. El este un meșter, un făuritor îndrăgostit ce se obiectivează în lucrul mâinilor sale și în aceasta rezidă originalitatea sa.

La "Calderon" - Vasile Celmare

Vasile Celmare expune rar, chiar foarte rar, e un pictor exigent cu sine și retras în propriul atelier tocmai datorită sentimentului acut de autoperfecționare. Dacă nu mă înșel e la a patra sau la a cincea expoziție, acum, la galeriile "Calderon".

Pot fi văzute litografiile, acuarele și uleiuri. Artistul este același îndrăgostit de pata de culoare și de linie. Culoarea saturată, întinsă generos pe largi suprafețe, linia suplă. *Vasile Celmare* e un pictor decorativ, retina sa reține imaginea așa cum

e, emoția rezidă în travaliul penelului condus de o mână meșter mângâietoare pe contururile frunzelor, florilor, formelor de relief. Perspectiva atâtă cât e și cât o permite formele juxtapuse e dată de culoare. Un sentiment pur, luminos, ca în diminețile copilăriei noastre, emană din tablourile acestui artist care în pictura românească își are un loc de pe acum bine determinat.

C. Radu-Maria

Poesis

Amin

De-aș avea o aripă de înger,
și cerneală de berze,
poate atunci mi-ar fi mai lesne
să mă adun din toate risipirile,
să-mi aștern amintirile
și să spun tuturor de ce sângeț.

Era o noapte jefuită de stele,
La fereastră nădejdi, zăbrele,
la ușa salvării, lacate
iar frunțile noastre palide, înopțaseră toate.

Când în mijlocul nostru a izbucnit ca o flăcără neagră, ura,
focul ei a topit într-o clipă
gând, suflet, aripă,
toate din tot și n-a mai rămas decât zgura.

Baroase cumplite spurseră tăcerea
în cioburi de răcneto mari cât durerea.
Țândări din sufletele noastre au ajuns până la cer.
Martirii ardeau pe ruguri de ger...

Ah! cum își mai holba ochii istoria!
Nu-i venia să creadă că-n geamătul nostru scrișnen *Cloșca* și *Horia*,
că-n sufletul nostru de nădejde orfan,
atârneau noștile dela opincile lui *Badea Crișan*.

Ah! Amintirea asta cu pe roată mă frânge:
pe jos erau risipiți creștării de sânge
plata atâtor și-atâtor păcate...atât de cumplite au fost suferințele
atât de satanice a fost urgia,
că mulți din noi în noaptea acra și-au pierdut mințile,
iar alții și-au pierdut veșnicia.

Din cei ce au trecut pe acolo, numai morții trăiesc
asemenea lui, așiderea ție,
iată de pildă eu, umblu vorbesc,
dar viața mea nu-i, nu-i prietene decât o moarte vie.
Ah, Doamne! Istă-mă nici la ceasul comorilor
îmbrățișându-mi durerea sub lespezi de patini și chin
Aștept învierea, aștept Arhanghelul zorilor,
În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, AMIN.

Sergiu Mandinescu

Din volumul

Poezii din închisori

Culegere de Zăbă Pana

Editura "Cuvântul Românesc", 1982.

Icoană

În geometria aspră a crucii,
patru icoane într-o icoană
patru adevăruri smulse
din veșnicia vremii în goană

Seninătatea stă uimită
la prunc de aur, din fecioara
alături binecuvântarea risipită,
în suflet pacen a coborât
Un sulț pe-un cal prieten
napraznic junglie un budaș,
un porumbel, un duh, platește
pe curcubeu de foc și aur.

Pe cruce un om, e
RASTIGNITUL,
din colț privește ochiul magic,
în toate zace infinitul
plin de iubire și de tragice.

Radu Cioroianu

din vol. "Creștin la Pontul
Euxin" în curs de apariție

“Călăuzind singurătăți...”

Glas de clopot și lacrimă bătută în dungă a fost să fie la o cumpănă a verii, la 15 iunie 1889, la o distanță egală dintre solștiții și dintre două stele mirifice. Atunci și numai atunci marele voievod al poeziei românești, Mihai Eminescu, a trecut pe “ceălalt tărâm”, în eterna și strălucitoare și nemurire. Chipul lui astral, suprapus pe efigia milenară a neamului nostru, ne apare ca un distinct punct cardinal, tot mai efervescent, mereu proiectat în infinit.

Linile de forță ale creației eminesciene (meditația, sentimentul erotic, reverberația cu tonalități romantice) sunt o împletire de profunde elegii și estuuri, de viziuni cu valoare de simbol, de nesecate izvoare ale tradiției.

Prin structura operei sale, Eminescu a fost și continuă să rămână unul dintre cei mai fascinanți scriitori ai timpurilor moderne. Propriul său destin s-a articulat, fără tăgadă, cu destinul poporului român, într-o inconfundabilă unitate de gândire. De voință, de creativitate și tragic. Sub această zodie împlinită, neegalul liric, nu mai este un nume, ci o planetă de lumină, care își urmează traiectul spre nemărginire, spre grădini suspendate ale frumuseții.

Paginile eminesciene de poezie, de proză fantastică, însemnările filozofice și ale raționamentului prin recurență, articolele de sociologie, economie și politologie sunt mărturie că

titaniul din Ipotești este pururi viu și tulburător, ca sunetele bronzului din clopotele Putnei, ale Hotinului sau ale Curții de Argeș.

Cu fiecare comemorare a neuitatului Mihai Eminescu spiritualitatea noastră națională mai adaugă arcușului său încă o treaptă durabilă, o nedismulată regăsire în existență, o conotație axiologică mai explicită. Toate acestea își au temeiul în faptul că genialul poet are dimensiunile haloului sideral, ale punților de aur ce simțesc atunci și numai atunci când “Sara pe deal buciului sună cu jale...”

Dumitran Frunză

Centenar UNESCO Tristan Tzara

În urmă cu o sută de ani se naște în târgulorul Moinești cel care avea să devină - sub numele de Tristan Tzara - o personalitate culturală de renume universal. Că este așa, o dovedește și hotărârea UNESCO de a include printre Aniversările Mondiale ale anului în curs și pe cea a poetului francez, a cărui vocație literară s-a afirmat mai întâi în România: începutului de secol.

Acum 80 de ani, Tristan Tzara - alături de câțiva alți puțin vârstnici de generație - a produs vâlva în lumen europeană a intelectualității tinere prin celebra “insurrecție” (literar-artistică) de la Zürich, când, în Cabaretul Voltaire, și-a lansat manifestul care va da nume dadaismului. Sunt împrejurări pe care istoria literară - și de la noi - le-a înregistrat, pomenite astăzi și în manualele școlare.

Primele poeme, de factură simbolistă, scrise de poet când nu semna încă Tristan Tzara, dar era “trist în țară”, cu și o primă prezentare a “insurrecției de la Zürich” au fost date cititorului român încă din 1934 de către Sașa Pană (volum retipărit mai amplu în 1971). Dar ce se cunoaște mai puțin la noi este faptul că, după fronda sa tinerescă, iconoclastul Tzara avea să devină unul din poeții importanți ai literaturii europene contemporane.

A rememora acestea a fost poate și unul din scopurile care au marcat centenarul său în țara noastră. Manifestări care au fost deschise de Muzeul Literaturii Române, unde criticul literar Alexandru Condeescu și publicistul Vladimir Pană au vorbit despre figura legendară și personalitatea literară

distinctă a poetului. O interesantă expoziție a încercat să se constituie drept o introducere în atmosfera avangardei de altădată. Un spectacol avangardist, deci un antspectacol, în viziunea și după textele adaptate de tânărul regizor Dan Nistor, a completat întâia zi a reuniunii omagiale.

Manifestările au continuat cu o sedință “solemnă” a Academiei Române. Pare paradoxal să se discute la Academie - o instituție prin definiție conservatoare - despre avangardă și avangardism, adică tocmai despre cel care, pe urme meridiane s-au aflat, au irizat spiritul academic și au ocolit Academia. (În paranteză fie spus, într-un fel precedentul fusese creat la Academia Română, unde un avangardist a ajuns academician. Ce-i drept, Geo

Bogza, căci despre el este vorba, nu pentru acea perioadă a activității sale fusese “nemurit”!) Un paradox pe care - cum sublinia în intervenția sa și vicepreședintele Academiei, Eugen Simion - Tzara l-ar fi savurat. Indiferent de ineditul sedinței - care pare a dovedi că până și avangarda se... “clasicizează” - ea a fost “muculentă”, prilejuind consistente intervenții universitarului clujean Ion Pop, poate cel mai important exeget al avangardei literare românești, ca și reputaților istorici și exegeți literari francezi - invitați ai Academiei în calitate de specialiști în domeniul mișcării suprarealiste și ai mișcării DADA - Serge Fauchereau și Maurice Nadeau.

Acțiunile aniversare au continuat la Moinești și

Bacău cu un simpozion (printre vorbitori: acad. Constantin Ciopraga, profesorii universitari Ion Pop, Al. Husar și Ion Apetreale), o expoziție de documente “Tristan Tzara și avangarda română” realizată de Vladimir Pană, un spectacol de muzică și poezie, “Tristaniana”, susținut de filarmonica băcăuană, cu compoziții în primă audiere de Aurel Stroe, Octavian Nemescu, Miriam Marbe, V. Munteanu (pe versuri de Tristan Tzara) și premiera mondială a poemului dramatic *Fuga* la teatrul Bacovia din Bacău, un spectacol cu totul și cu totul remarcabil, pentru care meritul principal revine regizorului Dumitru Lazăr-Fulga, care a reușit să propuleze dincolo de bariera rampei un text cu virtuți mai curând literare decât scenice.

O trecere în revistă a manifestărilor legate de centenarul Tristan Tzara, departe de a fi completă, nu poate omite însă filmul documentar *Cronica de la Zürich*, datorat cinemastilor Radu Igazag și Alexandru Solomon, care au surprins excelent spiritul satiric și protestatar al mișcării DADA, ca și lansările volumelor *Omul aproximativ* - Șapte manifeste DADA - Lampisterii, îngrijit de Ion Pop, *Litanii avandale*, volum bibiofil cuprinzând manuscrisele versurilor scrise în România de către poet, apărut sub egida Muzeului Literaturii Române și *Fuga*, în traducerea lui Calistrat Costin.

O amplă expoziție dedicată acestui centenar este deschisă în aceste zile la sala Dales din capitală.

Vladimir Pană

Târgul Internațional de Carte de la București

Tot ce se poate gândi despre lume începe generos într-o carte, fiindcă așa cum s-a promisiș, cu ani în urmă, marele nostru poet național Tudor Arghezi, “...cartea e o făgăduință, o bucurie, o călătorie prin suflete, gânduri și frumuseți”. De aceea, ori de câte ori se ivește prilejul, cartea trebuie celebrată așa, cum de altfel, a făcut-o și Târgul Internațional de Carte de la București, aflat la cea de a IV-a ediție și care a avut loc între 5-9 iunie 1996. Aceste prestigioase manifestări culturale i s-au asociat Salonul Cărții Francofone și Salonul de Publicații Electronice și Multimedia.

Organizatorii Târgului, Ministerul Culturii (director Gheorghe Buluță), Ministerul Afacerilor Externe din România, Ministerul Francez al Culturii, Oficiul Național pentru Documentare și Expoziții de Artă (director Mihai Onovici), în colaborare cu Fundația Artego au prezentat publicului cititor român, în incinta Teatrului Național din Capitală, peste 4.000 de titluri, apărute în peste 170 de edituri de stat și particulare, distribuitori de carte românească și străină, agenți literari. De asemenea, Teh. British Council, American Cultural Centre, Goethe Institut și France Edim au prezentat producțiile editoriale ale țărilor lor.

Cele mai importante lansări de carte la Târg au confirmat atât interesul editorilor cât și al cititorilor pentru literatura beltronică, științifică și social-politică, ce vizează modernitatea secolului nostru. Câteva titluri puse în circulație confirmă pe deplin afirmația: Emil Cioran, “Jara mea”, Maria Chănescu, “Limba română, origini și dezvoltare”, Andrei Pleșu, “Chipuri și măști ale Transilvaniei”, (Ed. Humanitas), I.P. Culișu, “Călătorii în lumea de dincolo”, (Ed. Nemira), C. Rădulescu-Motru, “Etnicul românesc Naționalismul”, Pan Vițescu, “Prinos de lumină și har”, (Ed. Agora), Lăzăr Șineanu, “Dicționarul universal al limbii române” vol. IV, (Ed. Mydo-Center), Eugen Teodorescu, “Mișcarea legionară și Germania lui Hitler” (Ed. Majadahunda), Nicolae Breban, “În absența întâmplărilor”, (Ed. All), C.G. Jung, “Psihologie și alchimie” (Ed. Teora), Michel Foucault, “Cuvintele și lucrurile”, trad. Bogdan Chiu, Olivia Manning, “Trilogia balcanică”, trad. Diana Stancu, (Ed. Univers).

Primul Salon de Publicații Electronice și Multimedia a familiarizat publicul cu o nouă formă de comunicare. Au participat firme înregistrate în România - Producători de echipamente electronice, difuzare de produse electronice și multimedia, instituții de promovare a cărții electronice, de difuzare a informației culturale pe suport electronic și al produselor multimedia. La acest Târg a mai fost pus în evidență și un Festival al Francofoniei care a cuprins expoziții, spectacole și concerte, o gală de filme. Cei interesați de fenomenul cultural contemporan au putut viziona expozițiile “Francofonie și francofilie la români”, “Valori bibliografice în colecțiile Bibliotecii Naționale a României”, “Artă contemporană franceză în România”, precum și concerte din creația compozitorilor francofoni.

Publicul bucureștean și din țară a mai participat la spectacolul de teatru în limba română și franceză: “Ondine”, de Jean Giraudoux, (Teatrul Național), “Avarul”, de Molière, (Teatrul “Nottari”), la spectacolul coupé “Je m'en vais” de Marcel Dore și “L'improvisation de l'Alma” de Eugen Ionescu, susținut de Teatrul franco-român al UNITER.

La invitația criticului literar Marin Mincu, a participat la Târgul de Carte, și profesorul și romancierul Umberto Eco. Vizita i-a prilejuit lansarea cărții sale, “Limitele interpretării”, tradusă de Ștefan Mincu și Daniela Bueș și tipărită de Editura Pontica din Constanța. În legătură cu Salonul de Publicații Electronice și Multimedia care, după unele puncte de vedere, acest gen de lectură ar diminua șansele cuvântului tipărit, distinsul profesor de semiotică, Umberto Eco a declarat: “Nu trebuie să ne temem de seizarea din «Galaxia Gutenberg», fiindcă opera scrisă are avantajul că nu cere un răspuns imediat. Apoi, o carte poate fi citită și în copac, la toaletă, chiar și atunci când faci dragoste. Nu același lucru se poate spune despre utilizarea unui computer...”

D.F.

Afară, excrocilor!

Nu știu cum, mama dracului, se face că toți excrocii, tâlharii, pezevenghii, proșenții, glanarii, huliganii, șuții, mălăniți, iscandaranii, kenții, spoitorii și alte pușlamale prinși, în slăbiciune, de către timida noastră Poliție, după multe tergiversări, ezitări, retractări - doar ei se bucură de prezumția de nevinovăție - prinși, așadar, în fapt, în faptul faptelor lor ticăloase și în faptul nopții, din care ies ca șerpii, ca șobolanii, ca lienele, și aduși în fața instanței, nu știu cum se face că toți, dar absolut toți sunt bolnavi? Ce zic, bolnavi, aproape muribunzi!

Judecătorii noștri, oameni și ei, care stau strâmb dar judecă drept sau invers, duc mâinile la falcă a mirare și a neputință întrebându-se cum asemenea mortăciuni au comis fraude de zeci de miliarde, au lovit în dreapta și-n stânga cu silbiu ninja, ca cei mai vajnici bărbați - dintre-un ev mediu eroic și brutal, au tâlhărit mai abilit decât haiducii, au stricat firava și delicata moralitate a fetelor noastre și ne-au rupt hainele de pe noi cântând, febrili, portofelele, cel mai adesea goale, chiar și în zilele de salariu și au golit hâncile, cel mai adesea pline și când nu plăteau salariile!

Cum se face că toate faptele lor care cer îndrăzneală, forță, violență, cruzime și, peșe toate, o totală lipsă de bun simț, le-au costat acești neputincioși, aceste căzăfuri cu picioarele moi, cu inimi slabe, cu ficății putrezi, de-abia târându-și zilele sub povara unor colecții de boli care de care mai necruțătoare. Cel puțin așa atestă certificatele lor medicale întocmite judicios de atâția demni urmași ai lui Hipocrat, dintre care unii sunt fala medicinei noastre. Firește este ca acești bolnavi incurabili care așteaptă stoici pe zăna curcubitateelor să le culceagă floarea ofilită a vieții lor, firește e să aștepte în spitale, nu în penitenciare, unde ar deveni absurdă rugămintea "Lungește-mi Doamne zilele!"

Și cum se mai face că alungați de la judecătoria la spital și de la spital la judecătoria, să li se piardă pe drum dosarele, ca acela al lui Dragodan sau când nu li se pierd dosarele, să se piardă chiar inculpații, precum un Fane Sportaru sau un Steriu Popescu?

În ce mă privește, ca orice cetățean cinstit, prins fără bilet în mașina 331 și amendat nu voi avea bani să plătesc amenda și conform legii, una pentru toți, voi merge la închisoare. De-acolo voi striga tuturor celor mai sus amintiți: Rămâneți afară, excrocilor!

Un român indignat

Dicționar

Tranziție - cuvânt cu mai multe sensuri: 1) temporal; perioadă, epocă. Epoci de tranziție urmează la români, epoci de aur. Cu sens de trecere (în ebr. pasath) insinuează o alchimie inversă. De la epoca de aur la aceea de plumb. 2) Sens de loc, "situs" - situație grea! Dar și loc sălbatic, fără marcaje orientative, vezi: "Rătăciți în tranziție". 3) Agenți patogeni: "Tranziția asta mă îmbolnăvește!"

IMPORTANT!

- Vreți să fiți mai bine informat?
- Să fiți bine orientați în lume?
- Să cunoașteți realitatea contemporană?

Abonați-vă la revista Lumea Românească acum

În care puteți citi studii și articole semnate de specialiști în politică, economie, istorie, artă și cultură.

Lumea Românească este un prieten al dumneavoastră în 16 pagini, un partener care vă oferă un suport moral și intelectual.

Lumea Românească vă propune să căutăm și să găsim căile pentru a reconstrui societatea românească pe temelii solide, pe care un popor ca al nostru, multimilenar și creștin, fără îndoială, le are.

PPP

Abonamente se pot face pe adresa redacției, iar sumele reprezentând c/v acestora se pot depune la casieria noastră sau în contul nr. 643150037 B.C.R. sector 1.

Costul unui abonament este de 1.500 lei pe 3 luni, 3.000 lei pe 6 luni și 6.000 lei pe un an.

Redactor șef: Sorin Botnaru

Redactor șef adjuncț:

Constantin Radu-Maria

Secretar de redacție, prezentare

grafică: Dan Dumitrescu

Tehnoredactare computerizată:

Marina Zamfir

Culegere: Ana-Maria Radu

Revistă editată de
Institutul Național pentru
Studiul Totalitarismului,
Str. Arh. Grigore Cerchez,
nr. 16, cod 71277, sector 1,
telefon: 212.29.92.
212.21.14.
fax: 312.76.82.

Nevastă-mea și S.R.I-ul

A trecut neobservată, ca orice lucru important, votarea în Parlament a Legii telecomunicațiilor care permite interceptarea convorbirilor telefonice și în cazul altor infracțiuni decât cele care ar constitui o amenințare la siguranța statului. După noul cod penal, înregistrările convorbirilor telefonice pot deveni probe în justiție. Foarte bine! Să nu se mai scandalizeze niii și alții, de la România Mare sau de la Academia Capavencu, că află d-l Măgareanu, de pildă, că dictilograferii a dat laptele în foc.

În ce mă privește, regret vremurile când eram ascultați și noi, oamenii simpli. Securității, oamenii de lângă noi, ne mizeau și oftaturile și injuriile. Nevastă-mi telefona zicându-mi: "Vezi, tu ieși mai devreme de la serviciu. Du-te și așază-te la coadă la tăcămuri, când ies, vin să te schimb". Pst, taci, femeie, îi șopteam, să nu te audă cineva! Nu pentru coadă, nici pentru tăcămuri, nu erau cuvinte prohibite, dar să nu se audă că ies mai devreme de la serviciu. Asta, da, era prohibit.

Azi ies tot devreme, dar nu mai stau la cozi, fiindcă nu sunt, nici tăcămuri mi mai sunt. Azi, nevastă-mea mă telefonează și mă-mărcabă:

- Ai primit salariul?

- N-am primit, răspund

- Și când vi-l dă?

- Nu știu, poate săptămâna asta, poate cealaltă.

- Vei de capul tău, mă cămează nevastă-mea.

- Împrumut-l te și tu pe la vecini.

- N-au nici, ei, mormăie.

- Poate are don' Popescu, zic.

- Ai uitat că e privatizat? A intrat în altă lume. Mi-e rușine să-i cer 10-15 mii, și la 100.000, n-am de unde să-i mai dau înapoi.

Tac. Tăcerea mea e o încuviințare. Don' Popescu acum are mașină, ochelari fumuri și telefon mobil sau cum i se mai spune impropriu, celular. Când vorbește la "celular" iese în fața blocului. Vorbește tare. Vecinele ies la ferestre. Copiii se opresc din băștutul mingii. Don' Popescu vorbește, vorbește...

- De ce taci?

- Mă gândeam, zic.

- Vei de... mă mângâie ea din nou pe cap cu vorba.

- Ce facem? Întreb, încă nedumerit.

- Divorțăm, vine prompt răspunsul.

Dinspre partea asta n-am nici-o grijă. Nu sunt bani.

- S-așteptăm până la salariu, zic.

Am relatat această convorbire pentru organele noastre competente de la S.R.I. care nu ne mai ascultă, cu convingerea că nu pun în primejdie statul nostru de drept.

Și subsemnez,

Ion Celcevede

Pagină realizată de
Ion Celcevede